

Vlaams
Parlement

vergadering **13**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Plenaire Middagvergadering

van 7 december 2011

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN	5
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	5
ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Joris Van Hauthem en Filip Dewinter en de dames Gerda Van Steenberge en Marijke Dillen betreffende een proeve van grondwet voor de toekomstige onafhankelijke Vlaamse staat – 1396 (2011-2012) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	6
MOTIE VAN ORDE	
Opheldering over de stand van zaken	6
BESTUUR VAN DE POLITIEKE FRACTIES	
Wijziging	7
ACTUELE VRAAG van mevrouw Griet Smaers tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de gevolgen voor Vlaanderen van de Belgische ratingverlaging door Standard&Poor's en de mogelijkheid van een eigen Vlaamse rating	7
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Van Malderen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de plannen van de banken om hun extra kosten door de financiële crisis door te rekenen aan de klanten en mogelijke stappen ten aanzien van de banken die van Vlaanderen steun hebben gekregen	10
ACTUELE VRAAG van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het meldpunt voor taalklachten in Grimbergen	12
ACTUELE VRAAG van de heer Willy Segers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het onderzoeksrapport Gelijk Oversteken en de aanbeveling van de onderzoekers om allochtonen met gebrekkige kennis van het Nederlands in een andere taal te laten bedienen door ambtenaren	16
ACTUELE VRAAG van de heer Marnic De Meulemeester tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het planten van een illegaal bos op terreinen van Waterwegen en Zeekanaal	19
ACTUELE VRAAG van de heer Steve D'Hulster tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over een carpoolapplicatie voor smartphones	22
ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de vertaling van het wetenschappelijk onderzoek naar fijn stof in het beleid van de minister	24

ACTUELE VRAAG van de heer Jan Penris tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de geweigerde milieuvergunning voor een steenkoolcentrale van E.on in de Antwerpse haven in het globale kader van de energievoorziening en de productiecapaciteit in België	26
ACTUELE VRAAG van de heer Wim Van Dijck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de beslissing van de Raad van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) om de lessen godsdienst en zedenleer in de derde graad secundair te vervangen door één levensbeschouwelijk vak vanaf september 2014	28
ACTUELE VRAAG van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de onrust bij de plattelandsscholen met betrekking tot de hervorming van de financiering van het basisonderwijs	
ACTUELE VRAAG van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de onrust bij de plattelandsscholen met betrekking tot de hervorming van de financiering van het basisonderwijs	32
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Martens tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de voortschrijdende ontbossing van Vlaanderen en de achterstand in de afbakening van ruimte voor bos in het kader van de afbakening van de gewenste agrarische en natuurlijke structuur	
ACTUELE VRAAG van de heer Dirk Peeters tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de voortschrijdende ontbossing van Vlaanderen en de achterstand in de afbakening van ruimte voor bos in het kader van de afbakening van de gewenste agrarische en natuurlijke structuur	37
ACTUELE VRAAG van de heer Willy Segers tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de tewerkstellingscijfers van migranten in Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van de heer Ivan Sabbe tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het opkrikken van de werkgelegenheidsgraad bij allochtonen om de armoede in die bevolkingsgroep terug te dringen	41
MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER	46
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	46
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Joris Van Hauthem en Filip Dewinter en de dames Gerda Van Steenberge en Marijke Dillen betreffende een proeve van grondwet voor de toekomstige onafhankelijke Vlaamse staat – 1396 (2011-2012) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	46
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	47

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 15.02 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Irina De Knop, Jan Roegiers: ambtsverplichtingen;

Karlos Callens: familieplichtingen;

Erik Arckens, Mia De Vits, Patricia De Waele, Yamila Idrissi, Christian Van Eyken, Linda Vissers: gezondheidsredenen.

Minister Schauvliege bevindt zich in het buitenland.

■

INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen stukken en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 60/10*)

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ingevolge de benoeming van de heer John Crombez tot federaal staatssecretaris stel ik voor de agenda aan te vullen met het onderzoek van de geloofsbrieven en de eedaflegging van een nieuw lid.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

■

ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING

De voorzitter: Dames en heren, bij koninklijk besluit van 5 december 2011 is de heer John Crombez met ingang van 5 december 2011 benoemd tot federaal staatssecretaris. Dientengevolge heeft hij geen zitting meer in het Vlaams Parlement.

De opvolger die in aanmerking komt om hem voor de duur van zijn ambt te vervangen, is de heer Jurgen Vanlerberghe.

Aan de orde is derhalve het onderzoek van de geloofsbrieven van de heer Jurgen Vanlerberghe.

Het administratieve onderzoek heeft uitgewezen dat hij aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldoet.

Mag ik aannemen dat het Vlaams Parlement het eenparig eens is met de conclusies van het administratief onderzoek? (*Instemming*)

De conclusies zijn aangenomen.

Ik roep de heer Jurgen Vanlerberghe uit tot Vlaams volksvertegenwoordiger en nodig hem uit aan het spreekgestoelte de grondwettelijke eed af te leggen, die luidt als volgt: “Ik zweer de Grondwet na te leven.”

– *De heer Jurgen Vanlerberghe legt de grondwettelijke eed af.*

Mijnheer Vanlerberghe, namens alle collega's heet ik u van harte welkom in het Vlaams Parlement. (*Applaus*)

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Joris Van Hauthem en Filip Dewinter en de dames Gerda Van Steenberge en Marijke Dillen betreffende een proeve van grondwet voor de toekomstige onafhankelijke Vlaamse staat – 1396 (2011-2012) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Van Hauthem bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, zoals onze fractievoorzitter deze ochtend heeft aangekondigd, vraag ik de spoedbehandeling van het voorstel van resolutie betreffende een proeve van grondwet voor de toekomstige onafhankelijke Vlaamse staat. De tekst kan nu worden rondgedeeld. Dat biedt iedereen de kans alles eens rustig te lezen en daarna het voorstel van resolutie met veel enthousiasme goed te keuren.

De voorzitter: We zullen ons straks uitspreken over dit voorstel tot spoedbehandeling.

Het incident is gesloten.

■

MOTIE VAN ORDE

Opheldering over de stand van zaken

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Penris bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, vanmorgen is er gesproken over het glazen huis en een doorzichtigheidspolitiek. Ook de minister-president heeft verklaard dat de Vlaamse Regering alle stukken ter beschikking zou stellen die nuttig zijn voor onze werkzaamheden. Ik zou hem op zijn woord willen pakken.

In de commissie Openbare Werken hebben we een maand geleden gevraagd de aanmeldingsstukken te krijgen die de Vlaamse Regering naar de bevoegde Europese instanties moet sturen met betrekking tot de mogelijke opdracht die Noriant in verband met het debat over de Oosterweelverbinding zou kunnen vervullen.

Tot op heden – ik heb altijd achter de schermen gewerkt – hebben we nog geen melding gekregen van de terbeschikkingstelling van deze aanmeldingsstukken. Is de aanmelding gebeurd? Zijn de stukken er? Wanneer gaat het parlement deze stukken krijgen?

Ik herinner me uit het verleden een Jan Peumans als verslaggever. Als die zo iets had moeten meemaken, dan had hij het kot te klein verklaard en de boel op stelten gezet. Ik ben iets beleefder dan Jan Peumans, maar ik vraag toch met aandrang om ons de stukken ter beschikking te stellen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: De heer Penris haalt een heikel punt aan. Minister-president, dit parlement steunt u in uw pleidooi voor volledige transparantie vanwege de Vlaamse Regering ten aanzien van het parlement. Ik heb een gelijkaardige bekommernis, namelijk rond Uplace. Enkele weken geleden hebt u aan de bevoegde commissie beloofd om de financiële engagementen van de Vlaamse overheid om Uplace mogelijk te maken, kenbaar te maken. Ik stel voor dat u dat inderdaad onverwijld doet zodat het parlement zicht krijgt op de financiële engagementen van de regering ten aanzien van Uplace.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Aansluitend op de warme oproep van de minister-president deze ochtend en de vragen van de heren Penris en Sanctorum, vraag ik u om het advies van de Inspectie van Financiën met betrekking tot de financiering van het Spartacusproject, waar ik al enige tijd naar op zoek ben. Ik heb van de regering geen enkele reden mogen ontvangen waarom ik dat niet zou mogen krijgen. Ik wil daarmee ingaan op het aanbod van de minister-president.

De voorzitter: Mag ik als voorzitter van het parlement daarover verder contact hebben? Over vertrouwelijke stukken moeten afspraken worden gemaakt. (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

■

POLITIEKE FRACTIES

Wijziging in het bestuur

De voorzitter: Dames en heren, bij brief werd mij meegedeeld dat de sp.a-fractie in opvolging van de heer John Crombez de heer Bart Van Malderen voordraagt als haar nieuwe fractievoorzitter. (*Applaus*)

Proficiat, mijnheer Van Malderen. Heel veel succes in uw nieuwe functie.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Griet Smaers tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de gevolgen voor Vlaanderen van de Belgische ratingverlaging door Standard&Poor's en de mogelijkheid van een eigen Vlaamse rating

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Voorzitter, minister-president, dames en heren, vorige week verlaagde ratingbureau Standard & Poor's de rating voor Vlaanderen in navolging van de verlaging voor de federale staat België. Blijkbaar gebeurde dat niet voor Wallonië noch voor Brussel. Brussel zat al op het niveau AA-rating. Voor Wallonië zorgt een ander bureau, Moody's. Los van de overweging dat ratingbureaus veel te veel macht hebben op financiën en overheden momenteel, dringen een aantal vragen zich op.

Om te beginnen, in het licht van de zesde grote staats hervorming die is goedgekeurd en die voor veel meer bevoegdheden zal zorgen voor Vlaanderen, onder andere meer fiscale bevoegdheden, is mijns inziens het moment gekomen om bij de ratingbureaus voor een eigen onafhankelijke rating voor Vlaanderen te pleiten. Dat zou gunstig zijn voor ons. Vlaanderen heeft een begroting in evenwicht. We hebben daar heel hard voor gewerkt. Dat kan worden voorgelegd aan de ratingbureaus. Vlaanderen zou een gunstiger rating moeten kunnen krijgen dan België.

Minister-president, welke impact heeft die ratingverlaging voor de overheidsfinanciering van Vlaanderen en op onze eigen Vlaamse economie en bedrijven? Kan Vlaanderen stappen zetten om een eigen onafhankelijke rating te bepleiten bij die ratingbureaus?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mevrouw Smaers, wij hebben drie ratingbureaus: Standard & Poor's, Moody's en Fitch. De vraag is hoe ver die ratingbureaus gaan en of zij niet duidelijk in de richting gaan van politieke stellingnames. Een bureau heeft dat gedaan voor de Verenigde Staten. Dat is nu ook zeer actueel voor Europa. Dit is een debat dat hier en op andere plaatsen moet worden gevoerd.

Wat België en Vlaanderen betreft, is het correct dat Standard & Poor's nog niet zo lang geleden een downgrading heeft doorgevoerd met als argument dat zij België geen lagere rating kunnen geven dan Vlaanderen. Niet alle ratingbureaus bekijken dat op dezelfde manier. Moody's maakt een nuance tussen Vlaanderen en België.

Ik ben ervan overtuigd dat wij verdere stappen moeten zetten, samen met minister Muyters, om duidelijk te maken dat Vlaanderen een aparte beoordeling verdient en dus ook apart moet worden gequoteerd.

De argumentatie van de ratingbureaus om dat niet te doen, is onder meer de beperkte fiscale autonomie van Vlaanderen. De zesde staatshervorming, waarin onze fiscale autonomie stijgt, moet een bijkomend argument zijn om die ratingbureaus duidelijk te maken dat wij ook de volgende jaren resoluut gaan voor een begroting in evenwicht. Met de stijging van de fiscale autonomie in Vlaanderen moet daar op een andere manier naar gekeken worden.

Het effect op de begroting en op de financiën van Vlaanderen is momenteel niet groot. Onze leningen die vervallen en die moeten worden geherfinancierd, zijn niet groot.

Wat het bedrijfsleven betreft, heeft een lagere quotering natuurlijk negatieve effecten, niet direct tijdens de volgende weken maar wel indirect. Wij moeten dan ook alles doen om die beoordeling op een andere manier te laten gebeuren. We moeten onze budgettaire politiek heel streng handhaven.

Mevrouw Griet Smaers: Minister-president, uw antwoord bevestigt de noodzaak en het belang van die eigen onafhankelijke rating. Ik heb begrepen dat de regering daartoe voorbereidende stappen kan zetten. Ik kan dat alleen maar aanmoedigen, gezien onze eigen betere situatie.

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Minister-president, in de commissie Financiën heb ik twee jaren geleden al gewaarschuwd dat dit scenario er stond aan te komen. Ik verontschuldig me voor mijn uitspraak, maar eigenlijk doet u niets anders dan rond de pot draaien.

Het spijt mij dat ik u dat nog eens moet zeggen, maar u doet dat eigenlijk dikwijls, in tegenstelling tot uw periode in de vorige legislatuur, toen u nog minister was en geen minister-president. U hebt al veel bijgeleerd in de politiek.

Zolang Vlaanderen in de Belgische context zit, zal dat probleem zich blijven herhalen. S&P heeft er in zijn verslagen al voor gewaarschuwd dat de Vlaamse rating zou worden verlaagd wanneer de Belgische rating wordt verlaagd. De verwevenheid tussen Vlaanderen en België is namelijk erg groot.

U zegt dat we er alles aan zullen doen om dat te veranderen. Eigenlijk kunt u slechts één ding doen, namelijk pleiten voor de Vlaamse onafhankelijkheid. U blijft echter steeds aan de zijlijn staan wanneer daar over gesproken wordt. Als er discussie moet worden gevoerd over het institutionele kader van België zegt u steeds dat we zullen wachten, blijft u aan de zijlijn staan en wacht af tot het te laat is. U zwijgt. Wanneer zult u eindelijk eens handelen?

Quousque tandem abutere patientia nostra? Hoelang zult u ons geduld nog op de proef stellen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Minister-president, in 1995 heeft de Vlaamse Regering gekozen voor een scenario van schuldafbouw. We hebben dat drie regeringen achter elkaar consequent doorgezet. Op 31 december 2008 stond de teller, mede dankzij uw initiatief, op nul. We hebben toen een AAA-rating gekregen van Moody's, waardoor we een hogere rating hadden dan de AA+ die de Federale Regering had. Het kan dus.

De waarheid is natuurlijk dat we in 2009 getroffen werden door de bankencrisis, met het aangaan van schuld voor de KBC als gevolg, en een tegenvallend begrotingsresultaat door de economische omstandigheden. Uiteindelijk heeft men die schuld verder opgetrokken voor wat ik een faliekant beleid van participaties met geleend geld noem. Daardoor stijgt onze schuld in 2012 naar 7 miljard euro. Het verbaast mij niet dat onze rating wordt gedowngraded. Waarom koppelt u niet terug aan dat scenario van schuldafbouw?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Ik vind het een heel terechte vraag. We zouden daar allemaal bezorgd over moeten zijn. Ik ga dan ook akkoord met de uitspraken van de minister-president over de bedenkelijke methoden die worden gebruikt door de ratingbureaus. Ondertussen heeft de Europese Commissie een aantal voorstellen gedaan, onder andere over de invoer van een rotatiesysteem. Wat hier aan bod komt, is echter het gevolg van het feit dat wij afhankelijk zijn van de spelregels die de ratingbureaus zelf bepalen. Zij bepalen zelf of ze al dan niet een aparte rating geven voor de deelstaten. Eigenlijk gaat dat in tegen wat de heer Tack en de heer Van Mechelen zeggen. Wij zijn daar afhankelijk van en kunnen daar weinig aan doen.

De vraag is of de fiscale autonomie die wij dankzij die staatshervorming zullen krijgen, groot genoeg zal zijn om S&P ervan te overtuigen ons een afzonderlijke rating te geven. In hun rapport zeggen ze zelf dat we die fiscale autonomie zouden moeten krijgen voor een afzonderlijke rating, maar dat de vraag is of die groot genoeg zal zijn. Ze geven zelf geen antwoord op die vraag.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister-president, mevrouw Smaers, ik ben het niet eens met het budgettaire beleid dat deze regering voert. De heer Van Mechelen gaf al aan waarom. Zo wachten we al tweeënhalve jaar op een begrotingsnorm.

Ik geef toe dat Vlaanderen het relatief gezien – ondanks onze kritiek dat het beter kan – beter doet dan België en andere entiteiten in Europa. In die zin is het niet logisch dat wij een lagere rating krijgen. De oorzaak daarvoor, mevrouw Smaers, is echter heel duidelijk. Het heeft te maken met het gebrek aan fiscale autonomie. Eerlijk gezegd biedt die Financieringswet misschien wel meer overdracht van bevoegdheden en geld, maar niet meer fiscale autonomie. U maakt trouwens nauwelijks gebruik van de autonomie die u hebt.

Eerlijk gezegd, mevrouw Smaers, vind ik het wat vreemd dat u die vraag stelt aan de minister-president, aangezien hij hier geen partij is. U zet daarmee uw federale onderhandelaar, de heer Beke, voor schut. Als we erin geslaagd waren om echte fiscale autonomie te verkrijgen en meer dan die op- en afcentiemen, hadden ratingbureaus als S&P er misschien wel aan willen denken om dat te veranderen. (*Applaus bij Vlaams Belang en LDD*)

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Tack, ik ben nog altijd dezelfde. Er is, wat mijzelf betreft, weinig verschil tussen Peeters I en Peeters II. Ik ben misschien wat grijzer en wat wijzer geworden. De voorzitter sprak van voortschrijdend inzicht.

We hebben al uitgebreid discussie gevoerd over die zesde staatshervorming. We zullen die staatshervorming implementeren en bekijken wat de volgende stappen zullen zijn. Dat is daarnet ook aan bod gekomen tijdens de verschillende toespraken.

Ik verschil wel van mening met u in die zin dat ik hier niet de onafhankelijkheid van Vlaanderen afkondig omdat het misschien ook niet de oplossing is om tot een hogere rating te komen. Ik ken uw positie, maar dat wil niet zeggen dat ik rond de pot draai. Ik probeer er stap voor stap aan te werken.

Mijnheer Van Mechelen, ik heb al gezegd dat de drie ratingbureaus een verschillende benadering van Vlaanderen hebben. Moody's heeft, zoals u terecht zegt, een aparte rating gegeven aan Vlaanderen, een triple A. Standard & Poor's volgt dat niet. Bij Standard & Poor's zeggen ze dat als ze België downgraden, Vlaanderen er automatisch onder valt. Fitch zegt er heel weinig of niets over. De bedoeling is dus dat er duidelijke afspraken worden gemaakt over de methodologie die ze toepassen en over hoe ze naar deelstaten kijken.

Ik weet heel zeker dat de schuldafbouw uw zorg is, en uw zorg is ook de mijne. In het Pact 2020 is ook opgenomen dat Vlaanderen terug naar de situatie van 2008 moet gaan. Er is dus hierover, wat mij betreft, geen verschil met u. De vraag is hoe snel we dat kunnen doen. Er is in het verleden over gediscussieerd. Wat gaat er gebeuren als KBC terugbetaalt? Ik denk dat het dan het moment is om na te gaan hoe we de schuldafbouw moeten aanpakken en om ervoor te zorgen dat de schuld zeker niet nog verder toeneemt. Dat is een belangrijk element in het kader van de beoordeling en de ratings.

Mijnheer Vereeck, is wat we nu als bijkomende fiscale autonomie krijgen, voldoende om Standard & Poor's en anderen te overtuigen om de aparte beoordeling te geven? Dat weet ik op dit moment niet. Ik wil wel samen met minister Muyters en de administratie stappen zetten om duidelijk te maken wat onze filosofie en politiek op het budgettaire vlak is, en er de elementen uit de zesde staatshervorming aan toevoegen. Of dit dan doorslaggevend is om de aparte beoordeling te krijgen, kan ik op dit moment niet zeggen. Ik ga ervan uit – en ik hoop dat het kamerbreed wordt gedragen – dat we dit initiatief nemen, zeer goed voorbereiden en dan nagaan hoe erop wordt gereageerd.

Mevrouw Griet Smaers: Mijnheer Vereeck, ik ben er uiteraard van overtuigd dat de onderhandelingen voor Vlaanderen goed zijn gevoerd en dat de zesde grote staatshervorming wel degelijk heel wat eigen fiscale bevoegdheid voor Vlaanderen zal bieden.

Ik heb ook het volste vertrouwen in de Vlaamse Regering dat ze op basis van die nieuwe bevoegdheden, gaat onderhandelen met het ratingbureau om een onafhankelijke rating voor Vlaanderen te krijgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Van Malderen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de plannen van de banken om hun extra kosten door de financiële crisis door te rekenen aan de klanten en mogelijke stappen ten aanzien van de banken die van Vlaanderen steun hebben gekregen

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister-president, collega's, vanmorgen las ik met enige ergernis de krantenberichten waarin stond dat men binnen de bancaire sector blijkbaar bezig is met te praten over een manier om de rekening van de financiële crisis die ons nu al een aantal jaren achtervolgt, door te schuiven naar de gezinnen, naar de bedrijven. Er is een mooi Vlaams spreekwoord dat zegt: 'Men bijt niet de hand die je voedt.' In dezen lijkt me dat toch wel van toepassing te zijn.

De federale overheid heeft meer dan 100 miljard euro moeten bijpassen om de financiële sector tot tweemaal toe te redden. Vlaanderen heeft 10 miljard moeten geven. Ik vind het dan eigenlijk niet kunnen dat men, op het moment dat er een soort van verantwoordelijkheidsheffing wordt geheven voor die wantoestanden die aanleiding hebben gegeven voor die financiële crisis, de rekening wil doorschuiven naar gezinnen en bedrijven. Op een moment dat heel wat gezinnen twijfelen over investeringen in bijvoorbeeld een eigen woning, op een moment dat bedrijven twee keer nadenken of ze bepaalde investeringen gaan doen, dan is een goedwerkende kredietmarkt en betaalbaar en beschikbaar kapitaal essentieel om die investeringen te laten doorgaan.

We weten allemaal dat een groeivertraging met 0,1 procent ons rechtstreeks 27 miljoen euro kost. Des te belangrijker lijkt het mij dat de Vlaamse Regering aan die banken, die we mee hebben gered, heel duidelijk maakt niet te kunnen aanvaarden dat ze de rekening doorschuiven naar gezinnen en bedrijven.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, mijnheer Van Malderen, namens de Vlaamse Regering wil ik u eerst feliciteren met uw nieuwe, belangrijke taak van fractievoorzitter. Ik hoop dat ex-collega Crombez, die zijn DNA hier heeft opgebouwd, dat federaal niet zal vergeten, hoewel zijn bevoegdheden daar ook niet meteen toe leiden.

U verwijst naar een artikel in De Morgen. Wij hebben ook meteen informatie opgevraagd. Ik heb begrepen dat de organisatie die de banken overkoepelt, in de loop van de namiddag een mededeling zal doen. Dat laat ik natuurlijk volledig voor hun rekening, maar blijkbaar is een en ander wat scherp verwoord en loopt het allemaal zo'n vaart niet. Het is echter niet aan mij om nuances aan te brengen of zaken goed te plaatsen.

Nog belangrijker is dat we in één bank, namelijk KBC, nog zeer uitdrukkelijk aanwezig zijn. Tot de andere bank, Dexia, hebben we geen rechtstreekse toegang meer, tenzij het gaat over de 500 miljoen euro die we nog hebben in Dexia Holding. Ik heb in de loop van de dag contact gehad met KBC. U weet dat we in het kader van de lening die we aan KBC hebben gegeven, een commissie in het leven hebben geroepen die specifiek de problematiek van leningen aan kmo's moet opvolgen. Deze week is daarover een vergadering geweest. Uit de documenten die zijn voorgelegd, blijkt dat er geen sprake is van een afname van de kredieten voor de bedrijven. Integendeel, die kredieten zouden licht zijn gestegen in de periode die achter ons ligt. Ik heb de bevestiging gekregen dat deze bank geen enkele intentie heeft om ter zake een andere houding aan te nemen.

De problematiek is ruimer. U hebt het ook gehad over de gezinnen enzovoort. Ik heb begrepen dat er bij deze bank geen initiatief op tafel ligt om in de richting te gaan die het artikel schetst en die u verwoordt. Tot de andere banken hebben we niet rechtstreeks toegang. We hebben ook niet de bevoegdheid ter zake. Ik heb echter begrepen dat federaal minister Vande Lanotte, zodra zijn kabinet is samengesteld, vrij snel een initiatief zal nemen. Ik ga ervan uit dat de mededeling die de organisatie van de banken zelf zal doen in de loop van de namiddag, een en ander duidelijk zal maken. De banken zullen een belangrijke rol spelen voor Vlaanderen, voor de Vlaamse economie, ook in de economisch moeilijke maanden die voor ons liggen. We volgen dat van zeer nabij op.

De heer Bart Van Malderen: Minister, ik dank u voor het inwinnen van die informatie bij KBC. Die informatie is op zich positief. Dat lijkt me een heel duidelijk signaal, ook ten aanzien van alle mogelijke investeerders, die dit debat ook volgen. Een goed werkende kapitaalmarkt kan in de huidige context echt het verschil maken tussen een groeivertraging en een recessie. Des te belangrijker zal dus die mededeling van Febelfin zijn.

Ik wil vragen dat u, met het morele gezag dat u hebt als minister-president en vanuit de bekommernis voor de Vlaamse economie, heel duidelijk alle banken, en die federatie in het bijzonder, zou wijzen op het grote belang van een goed werkende kapitaalmarkt. U hebt dat

ooit al gedaan, in januari 2010, ook mee op vraag van mijn collega, mevrouw Turan. We kunnen immers weliswaar niet gewagen van marktafspraken, maar we zien wel een patroon, waarbij één grootbank een maatregel, zoals het verlagen van de rente op spaarboekjes, aankondigt en vervolgens bijna alle grootbanken meedoen aan datzelfde proces. Dat wijst enigszins op een marktfalen. In principe zou er in een goed werkende vrije markt immers een marktpositie moeten ontstaan voor die banken die beslissen daar niet aan mee te doen. Blijkbaar is er echter sprake van een marktfalen. Het is dan des te belangrijker dat de overheid actief optreedt ter zake.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Ik denk dat de vraag van de collega een genuanceerd antwoord vereist. Extra kosten kunnen natuurlijk worden doorgerekend wanneer die kosten ten eerste kosten zijn die reëel ontstaan bij de bank in kwestie, en ten tweede indien de doorrekening van die kosten op basis van een marktconformiteit gebeurt.

In het bankwezen is het natuurlijk normaal dat wanneer een bank – terecht – een aantal activiteiten wil terugschroeven, zoals hedgen en andere zaken die desastreuze gevolgen kunnen hebben, en wanneer de bank wil terugkeren naar de corebusiness, namelijk het beheren van middelen om die op een veilige manier te plaatsten, die bank een aantal verrichtingen op een andere manier moet bekijken omdat ze niet langer gedekt zijn door een aantal risicovolle activiteiten – activiteiten die we hoogstwaarschijnlijk zelfs niet meer willen. Dat evenwicht en die marktconformiteit moeten getoetst worden.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Sabbe, wij mengen ons niet in concrete dossiers. Wij volgen op indien er sprake is van een credit crunch en men geld inhoudt om bepaalde problemen binnen de bank zelf op te lossen. Dat is, op basis van het cijfermateriaal, niet het geval voor de bank waarin wij 3,5 miljard euro hebben geïnvesteerd als lening.

Mijnheer Van Malderen, we zullen zien wat de communicatie van Febelfin de volgende uren zal zijn. Ik zal bijkomende initiatieven nemen als die communicatie onvoldoende zou zijn of nog bijkomende vragen zou opwerpen. Ik zal dan, zoals u het zo mooi uitdrukt, “mijn moreel gezag” nog eens gebruiken.

De heer Bart Van Malderen: Ik ben heel tevreden met het antwoord van de minister-president.

Ten behoeve van de heer Sabbe, die pleit voor een genuanceerd antwoord, merk ik op dat we al eens betaald hebben. Als de kosten die worden aangerekend voor het goedmaken van fouten die in het verleden gebeurd zijn, opnieuw worden doorgerekend aan degenen die al een keer het slachtoffer geweest zijn, dan kan ik u daar niet in volgen, maar u hebt dat ook niet zo gezegd. Mijn stelling is duidelijk: we hebben al eens betaald, ‘ça suffit’. (*Applaus bij de sp.a*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het meldpunt voor taaklachten in Grimbergen

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Voorzitter, minister, collega's, er is wat beroering in de regio en ook in de regionale pers. De gemeente Grimbergen heeft een infoblad uitgegeven over een meldpunt voor taaklachten, dat meldpunt bestaat trouwens al een hele tijd. Ik lees even voor:

“Heeft u ergens een Frans opschrift gezien of een andere taal horen spreken, dan kan u dat melden via het meldpunt Klachten van de gemeente Grimbergen.”

Het betreft dus een infoblad. De burgemeester stelt dat indien hij verneemt dat in de gemeente in bepaalde handelszaken een andere taal dan het Nederlands wordt gesproken of indien bepaalde opschriften in het ‘niet-Nederlands’ zijn, hij een vriendelijke brief schrijft waarin staat: “Grimbergen is een Nederlandstalige gemeente, gelieve respect te hebben voor de taal van de bevolking”.

Er is een klacht geweest van de handelaarsvereniging en die heeft het over ‘de kliklijn’. Deze morgen heb ik een artikel gelezen van een collega van ons, van de heer Van Der Taelen, ‘le francophone de service’ nu de heer Van Eyken afwezig is. Het gaat om een groot artikel in De Standaard. De heer Van Der Taelen, een man met een internationale visie, heeft plots ontdekt dat het internationaal imago van Vlaanderen geschaad wordt door het meldpunt in Grimbergen en dat het ingaat tegen de vrijheid van het private taalgebruik in Europa. Het is bijna een artikel om klacht in te dienen bij de Europese Commissie tegen het gemeentebestuur van Grimbergen.

Minister, in de pers stelt men dat dit zal worden aangekaart bij de minister van Binnenlands Bestuur. Ik zou dan ook graag vernemen wat het standpunt van de Vlaamse Regering is over het infoblad en over het meldpunt voor taalklachten.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, mijnheer Van Rompuy, in tegenstelling tot wat in de pers verschenen is, heb ik geen klacht ontvangen. Ik heb nagegaan of er een beslissing genomen is en er is geen beslissing van het college of van de gemeenteraad. Er is dus geen sprake van enig toezicht.

Ondertussen weet u ook dat de gemeente haar communicatie heeft bijgesteld. Ze heeft me laten weten dat de eerste communicatie ongelukkig was, want het is niet de bedoeling een soort van klachtenbank te installeren. Het gebruik der taal is trouwens vrij in dit land. Je kunt dus geen klacht indienen wegens het niet gebruiken van het Nederlands tussen particulieren. De gemeente heeft ook gezegd dat haar beleid heel positief is en gericht is op integratie en het stimuleren van het gebruik en het leren van het Nederlands. Ze heeft de communicatie verkeerd aangepakt en dus nu bijgesteld.

Op de website heeft ze een nieuwe communicatie gedaan. Het is de bedoeling dat er wordt gemeld wanneer handelaars zich systematisch niet bedienen van het Nederlands tegen hun klanten, of wanneer ze niet-Nederlandstalige opschriften gebruiken. De gemeente spreekt hen daarna aan met de mededeling dat ze in Grimbergen wonen, leven en werken en dat de officiële taal Nederlands is, en vraagt dan om zich te conformeren.

Dat is een heel positieve actie die in de hele Vlaamse Rand wordt gevoerd. Ook de vzw ‘de Rand’ voert dat beleid, maar die laat dat nu over aan de gemeenten. In 2008 is dat onderzocht door gouverneur De Witte. Hij heeft gezegd dat daar geen enkel bezwaar tegen is, dat het niet in strijd is met de Grondwet. Nu de communicatie is bijgesteld, is er geen discussie meer mogelijk.

De heer Eric Van Rompuy: Minister, dit is ook een statement, een richtlijn voor andere besturen, want in de Rand worden wij voortdurend geconfronteerd met vragen over meldingen en de repliek van de gemeente. De gemeente kan inderdaad niet repressief optreden, maar alleen vrijwillig wijzen op het Nederlandstalig karakter. Daarmee komt de discussie in de context waar ze thuishoort, namelijk het promoten van het positief Nederlandstalig karakter van de gemeente zonder dat er sprake is van kliklijnen of aantasting van de rechten van de mens. Dat is de ultieme klacht waar de FDF-mandatarissen mee afkomen op de gemeenteraad.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, ik ben heel tevreden met uw antwoord, omdat het de geschreven pers in de juiste context plaatst. Mensen die in de Vlaamse Rand wonen, zijn toch bezorgd over het Vlaamse karakter – en terecht. We moeten onze Nederlandse taal koesteren en beschermen. Een handelaar is vrij te communiceren en zijn product te verkopen zoals hij dat nodig vindt. Maar de nieuwkomers en anderstaligen moeten we de kans bieden zich zo goed mogelijk te integreren. Dat moeten we op een heel positieve manier benaderen, en zeker niet met negatieve communicatie. Ik ben dus verheugd dat u dit in een heel positieve benadering hebt gebracht.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: We zijn hier niet Quebec, waar de overheid het gebruik van het Frans aan handelaars en bedrijven oplegt bij wet, en afdwingt met de taalpolitie. Nochtans wordt Quebec niet aan de internationale schandpaal genageld. Bij ons geldt de grondwettelijke taalvrijheid, maar dat neemt niet weg dat het volkomen legitiem is om het Nederlandstalige karakter van onze gemeenten te beschermen.

Vzw ‘de Rand’ doet daar inspanningen voor, de provincie Vlaams-Brabant en sommige gemeenten ook, mijn eigen stad, waar ik zelf verantwoordelijk voor teken, doet hetzelfde. Ik zal dat blijven doen tot de laatste minuut, met de uitdrukkelijke steun trouwens van alle fracties, ook die van Groen!, mijnheer Van Der Taelen.

Ik vind het bijzonder jammer dat u in de val trapt van de Franstaligen door de karikatuur die over ons wordt gemaakt, zelf te voeden. Dat heeft niets te maken met bekrompenheid, noch met heksenjacht, noch met kliklijnen. Stop daar alstublieft mee.

Ik ga u een tip geven: in Brussel is er een meldpunt voor taalklachten, l’Office des Consommateurs Francophones (OCF), een onderdeel van la Maison de la Francité. Dat voert actie tegen de overmatige positie van het Nederlands in Brussel. Stel u voor! In plaats van de gemeentebesturen in de Vlaamse Rand in de rug te schieten, zou u beter daartegen reageren! (*Applaus bij het Vlaams Belang, de N-VA en LDD*)

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik sluit me aan bij de opmerking van de heer Demesmaeker. Het doel is uiteraard goed, namelijk het Vlaamse karakter van Vlaams-Brabant bewaren. Het is zo dat een goed doel niet alle middelen heiligt. Overgaan tot meldpunten of intimidatie is niet de juiste methode. Het beleid moet aansporend en integrerend zijn. De heer Van Der Taelen en zijn fractie zijn tegen meldpunten voor de taal, maar voor meldpunten inzake discriminatie zijn ze razend enthousiast. Dan kan het blijkbaar wel.

De voorzitter: De heer Van Der Taelen heeft het woord.

De heer Luckas Van Der Taelen: Zodra iemand probeert – op een opbouwende manier, meen ik – na te denken of een politiek wel efficiënt is, wordt die uitgescholden voor iemand die gemeentebesturen in de rug schiet of de ‘francophone de service’. Ik ben niet de Franstalige van dienst. Ik probeer u gewoon te confronteren met de realiteit. Als de middenstandsorganisatie geen opmerking had gemaakt, stond nog steeds in die informatiekraant – het staat er trouwens nog in – dat wie een andere taal hoort, het gemeentebestuur daarvan op de hoogte moet brengen. Dat is toch moeilijk aanvaardbaar.

Mijnheer Demesmaeker, ik kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor een franskiljons initiatief in Brussel. Als u intellectueel eerlijk bent, weet u dat ik me telkens verzet tegen die Fransdolle FDF in Brussel. Ik heb de heer Maingain vorige week nog publiekelijk geschoffeerd over een aloude belediging aan het adres van de Vlamingen.

Wij Vlamingen moeten hier onder ons – zeker op deze verjaardag – niet te beroerd zijn om eens na te denken over wat het belangrijkste is: onszelf continu gelijk geven of de efficiëntie van een bepaald soort politiek bekijken? Ik denk niet dat men met repressie, met een meldpunt, iets bereikt. (*Opmerkingen van de heer Mark Demesmaeker*)

Het is geen schot in de rug van de gemeentebesturen in de Rand. Ik heb in mijn artikel gesproken over de problemen die daar bestaan, ook in Halle. Er is een gebrek aan middelen in het onderwijs. Daar moeten we iets aan doen. Dat zal veel efficiënter zijn dan meldpunten en kliklijnen.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer Van Der Taelen, kliklijnen, repressie: het is het typische jargon van *Le Soir* en *La Libre Belgique*. In dit geval was er een ongelukkige communicatie van de gemeente Grimbergen. Daarover zijn we het eens. Maar elke keer dat die kranten een maatregel ontdekken in de Rand, springen zij daarop om ons in de hoek van de onverdraagzaamheid te duwen en ons internationaal belachelijk te maken. In die context vind ik het bijzonder jammer dat u dat standpunt inneemt. Wat is er fout aan het stimuleren van uw eigen taalkarakter in uw eigen regio? In landen als Canada of Zwitserland is er een andere taalwetgeving, dat kan ik u verzekeren. Zijn dat dan repressieve landen? Zijn dat dan geen democratieën?

Minister, het wordt tijd dat u eens eindelijk voor die lokale besturen een handleiding uitgeeft met de mogelijkheden die gemeentelijke overheden hebben om iets te doen voor het Nederlandstalige karakter. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Van Hauthem, die vraag heb ik beantwoord in de commissie bij de bespreking van de beleidsbrief. U stelt ze nu opnieuw voor de tribune. Ik heb geantwoord dat we daarmee bezig zijn. De gemeentebesturen zijn geïnformeerd. Alleen zal wat nu al ter beschikking is, nog worden geformaliseerd in een handleiding in boekvorm.

Voor de rest herhaal ik dat wij permanent een beleid voeren van ondersteuning, raadgeving en informatie over wat de gemeentebesturen kunnen.

Collega's, ik stel vast dat er in dit parlement ten gronde een grote eensgezindheid is. Ik stel ook in de commissie Vlaamse Rand altijd vast dat wij, met inbegrip van de heer Van Der Taelen, het er allemaal over eens zijn dat de ontnederlandsing een groot probleem is en dat we er moeten tegen optreden. Enerzijds moeten we dat doen met een beleid van assertiviteit, want we zijn een klein taalgebied en worden geconfronteerd met uiteenlopende talen en sterke taalgebieden, waar het Nederlands altijd maar voor terugwijkt. We moeten dus een vorm van assertiviteit hebben, en die moet beginnen in onze gemeentebesturen.

Anderzijds moet het een beleid van hoffelijkheid zijn, van aansporing. Ik weet uit ervaring – en mensen die in de Rand wonen, weten het nog veel beter dan ik – dat dit beleid helpt. Als die handelaren aangesproken worden, zeggen zij vaak: excuus, wij hebben ons dat niet gerealiseerd, wij hebben een opschrift aangebracht in het Frans, maar we zijn hier inderdaad in het Nederlandse taalgebied. Er zijn handelaren die hun 'beleid' op dat vlak volledig omslaan nadat zij gecontacteerd zijn. We moeten de gemeentebesturen daarin ook ondersteunen.

Mijnheer Van Der Taelen, u weet dat ik af en toe een grote supporter ben van wat u schrijft in de krant. Meestal kan ik uw bijdragen zeer goed appreciëren, maar dit was een van uw minder geïnspireerde stukken. Ik ben het niet eens met de teneur ervan. Ik denk dat wij op dit vlak als Nederlands taalgebied, ook tegenover de internationale gemeenschap, deze houding moeten aannemen: het gaat hier over het vormen van gemeenschap, het zorgen dat er één publieke cultuur kan zijn, waar iedereen aan kan deelnemen, waar iedereen het Nederlands hanteert om deel te nemen aan die samenleving en die democratie, om te kunnen praten met de bureaus. Het is ook een zaak van gelijke kansen. We weten waar de werkloosheid het hoogst is, precies bij die mensen die geen Nederlands spreken. We moeten daar op een rustige, zelfverzekerde manier kunnen en durven mee om te gaan, ook tegenover de internationale gemeenschap.

De actie van de gemeente is goed en goed bedoeld. Ik ben wel blij dat de gemeente op dit vlak haar communicatie heeft aangepast. Daarover ben ik het met u eens.

De heer Eric Van Rompuy: Ik citeer Luckas Van Der Taelen: “Dit gaat volledig in tegen elke Europese regel over de vrijheid van het private taalgebruik in Europa. En iedereen voelt zo aan dat dit een inbreuk is op het recht op privacy.”

Dat hebt u geschreven, mijnheer Van Der Taelen. Omdat in Grimbergen bepaalde mensen zich aangesproken voelen in een handelszaak, of zaken aan de gemeente signaleren, gebruikt u de grote principes van het FDF, van Le Soir, van La Libre Belgique, en geeft u voedsel aan dat soort mensen om zich inderdaad niet aan te passen en om te zeggen: “Il y a en Flandre encore un grand flamand de service.” U geeft hun op dat vlak gelijk. U speelt volledig in de kaart van dat soort francofonie.

Ik ben ontgoocheld. Ik weet wat uw opvattingen ten gronde over Brussel zijn, maar hier hebt u de bal volledig misgeslagen. Sorry, mijnheer Van Der Taelen. (*Applaus bij CD&V, het Vlaams Belang en de N-VA*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Willy Segers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het onderzoeksrapport Gelijk Oversteken en de aanbeveling van de onderzoekers om allochtonen met gebrekkige kennis van het Nederlands in een andere taal te laten bedienen door ambtenaren

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, gisteren werd in Gent een onderzoeksrapport voorgesteld met de titel 'Gelijk oversteken'. Dat rapport gaf schrijnende cijfers met betrekking tot taalkennis bij grote delen van de allochtone gemeenschap. Zo zou een vierde van de Turken en Marokkanen weinig of niet met het Nederlands in contact komen of er kennis van hebben. Slechts de helft van de Turken en een derde van de Marokkanen geeft toe af en toe het Nederlands te gebruiken. Dat zijn schrijnende cijfers in het verhaal van inburgering en zo meer.

Wat heel eigenaardig lijkt in het rapport, is de aanbeveling van de onderzoekers dat de Vlaamse ambtenaren bij het helpen van anderstalige allochtonen die het Nederlands niet machtig zijn, dan maar het Frans of het Engels moeten gebruiken.

Dit lijkt mij regelrecht in te druisen tegen datgene waarop deze Vlaamse Regering in deze regeerperiode inzet. De kennis van het Nederlands staat daarin centraal en wordt op alle beleidsdomeinen gepropageerd. Het bevoegdheidsdomein Inburgering probeert alle andere domeinen daarbij te betrekken.

Minister, hoe kijkt u aan tegen dit onderzoeksrapport en tegen de aanbevelingen van de onderzoekers?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Segers, ik heb ook kennisgenomen van het rapport. Ik moet het natuurlijk nog in extenso doornemen. Uit het rapport blijkt inderdaad, toch op het eerste gezicht, dat er een aantal ontstellende vaststellingen zijn gemaakt met betrekking tot de taalkennis en het gebruik van het Nederlands bij mensen van allochtone afkomst, bijvoorbeeld bij het verstaan van een folder.

Ik heb er geen zicht op welk staal bij die enquête werd gebruikt. Ik zag dat het om een vorm van zelfrapportering ging. Men vroeg: “Kunt u een folder in het Nederlands begrijpen?” Er werd geen folder voorgelegd. Ik weet ook niet wie precies werd geënquêteerd. Gaat het om mensen van de eerste, tweede of derde generatie? Gaat het om recente volgmigranten? Die nuances ken ik op dit ogenblik niet en ik maak dus dat voorbehoud. Maar toch blijkt heel duidelijk dat het taalbeleid dat wij voeren, de keuze is die moet gevolgd worden. Er moet een federale maatregel worden genomen. De nationaliteit moet het eindpunt zijn van een integratieproces. Je moet de volgmigratie aanpakken.

Op dat congres, waar het boek werd voorgesteld, heeft de Nederlander Job Cohen bevestigd aan mijn medewerker dat bij hen partnermigratie geen ‘issue’ meer is, precies omdat men daar maatregelen heeft genomen zodat die problematiek er niet meer bestaat. Bij partner- of volgmigratie start je telkens opnieuw van nul: die mensen kennen geen Nederlands. We moeten dus ons taalbeleid voortzetten.

Het rapport zegt: “gelijk oversteken”. Ik vind dat een goede titel, maar je moet natuurlijk weten waarover je praat. Als “gelijk oversteken” betekent dat we onze taalwetgeving zullen aanpassen, zeg ik: “in geen enkel geval”. Wij zullen onze publieke cultuur bewaren. Ik huldig een beleid van gelijk oversteken, inzetten op taalverwerving op een massieve manier. U kent de maatregelen die wij nemen. Als ontvangende samenleving kunnen wij die mensen tegemoet treden en veel meer doen om ze te helpen om te integreren. Maar wij laten onze publieke cultuur en waarden en zeker onze taal niet los.

De heer Willy Segers: Minister, dank u voor de geruststelling dat er inderdaad aan de bestuurlijke taalwetgeving niet zal worden getornd. Er is inderdaad nog een verschil tussen het helpen van anderstaligen, of het nu gaat om allochtonen of niet, in het kader van een zekere hulp. Maar of het ambtenaren zijn die dat moeten doen, en dan nog binnen de dienst met een andere taal: dat is een brug te ver. Op die manier kunnen we natuurlijk niet gezamenlijk oversteken.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, ik heb het onderzoek ook in handen gekregen. Zelf kon ik niet aanwezig zijn maar een van mijn medewerkers was er wel.

Mijnheer Segers, ik heb de tekst hier voor mij. Waar hebt u de aanbeveling gevonden dat ambtenaren het Nederlands niet zouden moeten gebruiken ten overstaan van mensen van andere origine? Dat is volgens mij een fout signaal. Wij moeten het onderzoek verfijnen. Ik ben het met u eens dat het niet alleen om het taalgebruik gaat.

Minister, wij moeten inzetten op het feit dat het Nederlands de voertaal is in Vlaanderen. Iedereen, elke nieuwkomer en oudkomer of wie dan ook, moet het Nederlands op een zeer degelijke en perfecte manier kunnen beheersen.

Maar het onderzoek spreekt ook over iets anders. Het gaat ook over discriminatie en gelijkekansenbeleid. “Gelijk oversteken” betekent ook dat je op hetzelfde moment de stap moet kunnen zetten. Wij moeten daarin investeren. Minister, zult u, in het kader van de hervormingen in de inburgeringssector die u in het najaar wilt verwezenlijken, rekening houden met de aanbevelingen die hier in het kader van “gelijk oversteken” zeer specifiek vermeld staan? Zult u ook de discriminatie aanpakken? Ook bij de ambtenaren – want dat komt hier duidelijk naar voren.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Eerst en vooral heb ik al een probleem met de term ‘gelijk oversteken’. We zijn hier nog altijd bij ons. Ik neem aan dat als ik ergens anders ga wonen, ik daar oversteek naar die cultuur. Maar goed, dat is een ander debat.

De vraag van de heer Segers was: we gaan toch niet de aanbevelingen volgen om ambtenaren toe te laten in een andere taal te communiceren dan de taal waarin wettelijk voorzien is,

namelijk het Nederlands? Ik vind dat een legitieme vraag, alleen lees ik in de beleidsbrief van uw minister van Inburgering dat er sociale tolken en vertalers zijn. Wat is het verschil: ambtenaren die ambtenaren bijstaan of ambtenaren die geen andere taal mogen spreken, maar men stelt wel ambtenaren aan die dan tolken ook op kosten van de overheid en van de gemeenschap om ervoor te zorgen dat die ambtenaar officieel niets anders dan het Nederlands moet spreken? Ik vind dat een schizofrene situatie. U moet mij eens het verschil uitleggen tussen ambtenaren die alleen maar het Nederlands mogen spreken en anderzijds sociale tolken die in feite het werk in hun plaats doen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, ik ben het met u eens dat de taalwetgeving niet moet worden veranderd. Dat is inderdaad niet nodig. Ik denk dat het ten eerste heel erg belangrijk is om ervoor te zorgen dat iedereen die komt wonen in België, de mogelijkheid krijgt om de landstalen te leren. Dus wie in Vlaanderen nieuwe inwoner is, moet Nederlands kunnen leren. Daarvoor moeten wij zorgen voor voldoende plaatsen in NT2. Dat is één ding.

Ten tweede denk ik dat we vooral moeten nagaan hoe we als overheid alle mensen van dienst kunnen zijn. Mijnheer Segers, laten we eerlijk zijn, ambtenaren moeten niet alles kunnen maar ze moeten wel hun best doen om de bevolking zo goed mogelijk van dienst te zijn. Daarvoor betalen de burgers belastingen. De mensen die het Nederlands nog niet zo goed onder de knie hebben, verdienen ook een beetje menselijkheid en een beetje flexibiliteit. Daarom zou ik toch wel een beetje toegevingen willen vragen in die zin, te meer dit mensen zal stimuleren om Nederlands te leren. (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang en de N-VA*)

Minister Geert Bourgeois: Ik wil eerst ingaan op het laatste aspect dat mevrouw Pehlivan heeft aangebracht, namelijk de klacht die er zou zijn met betrekking tot discriminatie. Collega's, ik herhaal dat ik het boek sinds vanmiddag heb, en ik heb het natuurlijk niet in extenso kunnen lezen. Voor zover ik heb kunnen nagaan, mevrouw Pehlivan, slaat dat op een beperkt deel van Poolse migranten in Antwerpen die zich gediscrimineerd voelen wegens het feit dat ze bij de ambtenaren aan het loket niet in hun taal, in het Engels of in een andere vreemde taal te woord worden gestaan maar zich van het Nederlands moeten bedienen. Ik heb al gezegd dat we niet gaan afwijken van onze taal. Wie hier zijn toekomst wil opbouwen en hier duurzaam verblijft, moet Nederlands leren. Dit moge duidelijk zijn. Trouwens, de meerderheid van de groep migranten van Poolse afkomst drukt de wens uit om veel meer Nederlands te kunnen leren. Dat is de grote uitdaging. Ik hoop dat we het daarover eens zijn. Mevrouw Brusseel, afwijken daarvan kan niet. We gaan de taalwetgeving niet op de helling zetten.

Iets anders, mijnheer Van Hauthem, zijn de sociale tolken. Dat is faciliteren, dat is niet afwijken van de taalwetgeving. Er zijn nu eenmaal op een bepaald moment massaal veel mensen die binnenkomen, asielzoekers, mensen die in een noodsituatie zitten, dan moet je uit humanitaire overwegingen zorgen dat je kunt faciliteren, bij de arts bijvoorbeeld. Dat doet niets af van de verplichting om Nederlands te leren. Dat laten we op geen enkele manier los. Hier gaat het precies over, ik refereer ook aan andere vragen die werden gesteld: hoe kunnen wij die mensen, zelfs nadat ze een inburgeringscursus hebben gevolgd, ertoe brengen om meer praktijkervaring op te doen van het Nederlands. Vaak gaan die mensen samenclusteren en spreken ze onder elkaar alleen nog verder Turks, Berbers of eender welke andere taal.

U weet dat ik een aantal maatregelen in lijn breng. We starten met de inburgeringscoaches, een systeem dat werkt in heel veel landen, waar duo's gevormd worden van enerzijds een autochtone Vlaming en anderzijds een nieuwkomer. De autochtone Vlaming begeleidt de nieuwkomer in tal van situaties en helpt die mensen vooruit in de samenleving.

Precies om die klemtoon te leggen, veranderen we de naam van de Commissie Integratie in Commissie Integratie en Nederlands. De huidige projectoproep voor managers van diversiteit

is gebaseerd op de stelling dat de Nederlandse taal ons allemaal verbindt. De klemtoon ligt op de taal als een middel om kansen te scheppen en om tot de gemeenschap toe te treden.

Als ik beweer dat we gelijk moeten oversteken, bedoel ik dat de ontvangende samenleving meer moet doen. Het houdt niet op na de inburgering. De uitdaging bestaat eruit die mensen in de samenleving op te nemen.

Om die reden vind ik het dan ook zeer belangrijk dat de mensen in de gemeente worden opgevangen. Dat is de beste plaats om tot een integratie te komen. Dat is het plan dat ik tijdens de hertekening van de sector ten uitvoer wil brengen. De mensen moeten in de gemeente worden ontvangen en met het verenigingsleven, met het wijkleven, met het oudercomité en dergelijke in contact worden gebracht. Dat zijn de acties die we nu op het getouw zetten.

De grote uitdaging die ik vaststel, houdt in dat we met betrekking tot de integratie een tandje moeten bijsteken. Na de inburgering krijgen de mensen te weinig kansen om zich verder in het gebruik van het Nederlands te oefenen en om volwaardig deel van de samenleving uit te maken.

Ik hoop dat dit punt in het onderzoek aan bod komt. We zouden eens de correlatie moeten maken tussen de graad van werkzaamheid van mensen en de mate waarin mensen Nederlands kennen. Dat zou pas interessant zijn. Bepaalde mensen zijn afgesloten van deelname aan de samenleving. Velen onder hen vinden niet eens werk. Dat is een grote uitdaging. We moeten daar met zijn allen een antwoord op trachten te vinden.

De heer Willy Segers: Ik dank de minister voor zijn bijkomende toelichting en de andere sprekers voor hun opmerkingen. Ik ben ervan overtuigd dat we in de commissie nog op dit punt zullen terugkomen.

Het moet duidelijk zijn dat deze actuele vraag vooral geïnspireerd is door het belang van de kennis van de Nederlandse taal bij anderstaligen en allochtonen. Die kennis kan immers hun integratie bevorderen. Sommige sprekers hebben dit als eerste voorwaarde naar voren geschoven. Ook wij stellen die voorwaarde. Daaraan echter een aanpassing van de taalwetgeving voor ambtenaren koppelen, lijkt ons een brug te ver.

Mevrouw Brusseel zou moeten beseffen dat dit in moeilijke taalgebieden als Brussel en de Vlaamse Rand tot merkwaardige tafereelen zou leiden. We zouden in heel nieuwe situaties terecht komen. Ik stel vast dat de Open Vld die kaart wil trekken. Ik volg echter nog steeds de minister die hier niet aan wil tornen. Daarmee is mijn actuele vraag voldoende beantwoord. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Marnic De Meulemeester tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het planten van een illegaal bos op terreinen van Waterwegen en Zeekanaal

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, gisteren ben ik geschrokken toen ik in de radioprogramma hoorde vermelden dat op terreinen die onder de bevoegdheid van de minister ressorteren, namelijk terreinen van de nv Waterwegen en Zeekanaal, illegaal een bos werd aangeplant. De actievoerders, die door de Vereniging voor Bos in Vlaanderen werden aangevoerd, wilden met hun actie aanklagen dat de Vlaamse overheid het voorbije jaar onvoldoende boscompensaties heeft gerealiseerd.

Op zich kan niemand tegen meer bossen en meer groen zijn. Uiteindelijk is dat goed voor het leefmilieu en voor de volksgezondheid. Indien dit illegaal gebeurt op gronden die niet tot hun eigendom behoren, ontstaat natuurlijk een levensgroot probleem.

Minister, ik zou graag vernemen welke actie u of uw administratie al hebben ondernomen. De gronden waarop dat bos is geplant, staan op het gewestplan als watergebonden industrie ingekleurd. Welke actie hebt u al ondernomen en welke maatregelen zult u in de toekomst nemen? De actievoerders hebben immers verklaard dat “als de Vlaamse overheid haar afspraken niet nakomt, gaan we gans Vlaanderen volplanten met bomen.” Wat zult u doen indien in de toekomst nog illegaal bomen worden geplant op andere terreinen van de Vlaamse overheid die onder uw bevoegdheid vallen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik was heel blij gisterochtend toen ik hoorde dat u ook alles via de media moest vernemen. Voor mij was dat ook zo, net als voor Waterwegen en Zeekanaal. Zij zijn ook ontwaakt met het radiobericht dat er bomen geplant waren op een stuk grond van hen op het grondgebied van Oudenaarde.

De heer Marnic De Meulemeester: Bijna 3000.

Minister Hilde Crevits: Ja, 2700 en nog iets.

Uw reactie – die ik ook in de media hoorde – was volkomen terecht. Er was voor deze beplanting geen enkele toestemming gevraagd. Er was geen domeinvergunning. Ik heb gedelegeerd bestuurder Clinckers van Waterwegen en Zeekanaal aan de lijn gehad. Hij is nooit gecontacteerd door de Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV) met de vraag naar grond om te bebossen. Het is dus zomaar gebeurd. Er is zelfs geen telefoontje geweest. Ik vind het sneu dat mensen op zo'n manier actie voeren, zeker tegenover de organisatie die ze nooit hebben gecontacteerd.

Vanmiddag kreeg ik dan een mail van directeur De Somviele van de VBV, die ik persoonlijk ken. Ik had dergelijke actie niet van hem verwacht. In het verleden hebben we al meer dan eens samengewerkt. We hebben onder andere samen gronden van het Agentschap voor Natuur en Bos beplant. Samenwerking kan perfect. Ik stel voor dat de VBV contact opneemt met Waterwegen en Zeekanaal om te zoeken naar gronden die effectief kunnen worden bebost. Het lijkt me maar elementair dat de eigenaar wordt gecontacteerd.

Ik vind dit niet kunnen, zeker niet omdat het om een industrieterrein gaat. Daar is watergebonden bedrijvigheid mogelijk. Dat kan niet, zeker niet zo tersluiks, zonder enige inspanning om de eigenaar te contacteren. Ze hadden dat perfect kunnen doen.

De heer Marnic De Meulemeester: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Hebt u of heeft uw administratie, vanaf het moment dat u wist dat daar in de nacht van maandag op dinsdag een illegaal bos is aangeplant, de nodige stappen ondernomen om de nodige processen-verbaal te laten opmaken? Hebt u contact opgenomen met de actievoerders om het terrein weer in zijn oorspronkelijke toestand te brengen?

De minister van Ruimtelijke Ordening en de minister van Leefmilieu komen hier altijd zeggen dat iedereen de vergunningen en de regels moet respecteren. Het is zeker niet de bedoeling dat iemand bomen of struiken gaat aanplanten bij de burens, in het holst van de nacht, zonder enige toestemming. Welke verdere acties plant u nog? De actievoerders gaan spreken met uw administratie, maar het is niet de juiste bestemming, de bomen zijn wederrechtelijk aangeplant.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Die mensen voelen frustratie omdat er te weinig bos is. Ze proberen daar aandacht voor te krijgen, maar we kunnen niet aanvaarden dat ze illegaal bomen aanplanten op andermans terrein.

Er is een draagvlak voor meer bos, maar in de eerste plaats moeten we inzetten op het behoud van het bestaande bos. Ik kijk dan ook reikhalzend uit naar het actieplan voor zonevreemde bossen van minister Schauvliege. We moeten in overleg zoeken naar nieuwe gronden voor bossen, gronden waar echt bomen kunnen worden aangeplant. De juiste bestemming is van groot belang, net als het overleg.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Ik moet de vraagsteller gelijk geven. In Vlaanderen in het eigendomsrecht al voor een groot deel uitgehold, om verschillende redenen. *(Opmerkingen)*

Vlaanderen is onderworpen aan de Vogelrichtlijn. Als er vogels overtrekken, mag men niet meer alles doen wat men zou willen. Dat is al een uitholling van het eigendomsrecht. Laat me nog vermelden dat de overheid – Vlaanderen en andere – op alle gronden een voorkooprecht heeft. Dat is ook een uitholling van het eigendomsrecht. Bij de minste bouwovertreiding van een particulier wordt dan wel meedogenloos opgetreden. De administratie, zeker in West-Vlaanderen, gaat telkens in beroep bij de minste overtreiding of aanleiding.

Ik denk dat de heer De Meulemeester in dit geval een punt heeft. Wij moeten hem ten volle steunen. Het kan niet dan men zomaar iets doet op de eigendom van iemand anders. Minister, wij vragen dan ook dringend actie van u om dit niet te laten escaleren en een duidelijk voorbeeld te stellen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Men probeert de vis weer te verdrinken. Er is verontwaardiging vanwege een heel vreedzame actie en een klein beetje burgerlijke ongehoorzaamheid. Er was nochtans duidelijk een zeer gegronde aanleiding. De vereniging heeft op symbolische wijze een probleem proberen aan te kaarten. De bosbarometer toont aan dat het absoluut niet goed gaat met de bossen in Vlaanderen. Zij hebben dan ook een klein stukje grond dat al jarenlang braak ligt en inderdaad eigendom is van het Vlaamse Gewest, bebost met kleine boompjes. Dat moet natuurlijk een groot en belangrijk feit worden. Men heeft het over illegale acties en probeert op die manier de essentie te verdoezelen.

Ik vind het ook eigenaardig dat zo'n lokale vraag hier aan bod komt. Mijnheer De Meulemeester, het is inderdaad zo dat dit stukje grond op het gewestplan een gebied is voor milieubelastende industrie. U kunt dat perfect met een gemeentelijk uitvoeringsplan wijzigen en daar bosgebied van maken. U zit daar anders niet mee in want u hebt een agrarisch gebied via een gemeentelijk ruimtelijke uitvoeringsplan gewijzigd in industriegebied. *(Rumoer)*

Ik stel voor dat u nu hetzelfde doet met het gebied dat daar nu is aangeplant.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman, de reden waarom ik heb deze vraag heb aangenomen is dat de heer De Meulemeester daarin vraagt welke maatregelen de minister zal nemen om te vermijden dat gronden die eigendom zijn van de overheid, worden misbruikt voor illegale protestacties.

Minister Hilde Crevits: Ik kan ermee leven dat er sympathieke acties worden gevoerd. Men verwijst in de brief die ik vanmiddag heb gekregen, naar het feit dat ik deze namiddag een actuele vraag krijg. Indien de plenaire vergadering toevallig niet was gestart om 15 uur, dan stond ik hier misschien een antwoord te geven terwijl de sympathieke brief over de sympathieke actie binnenkwam. Ik vind het eigenlijk maar een kleine moeite om op voorhand met Waterwegen en Zeekanaal te praten. Men had contact kunnen opnemen met de heer Clinkers en ook met het Agentschap voor Natuur en Bos. Immers, er zijn misschien wel gronden die gebruikt kunnen worden. Ik vind het echter niet kunnen dat men dat zomaar doet en niet eens een domeintoelating vraagt. Iedereen kent de regels. Wij vragen gewoon om die te volgen. Men heeft hier zelfs geen inspanning gedaan om met de eigenaar contact op te nemen, en dat is spijtig. Ik ken de heer Somviele. Ik heb indertijd veel contact met hem gehad. Ik vind het jammer dat hij niet op voorhand contact heeft opgenomen.

Mijnheer De Meulemeester, Waterwegen en Zeekanaal heeft een proces-verbaal laten opmaken. Ik vind het echter wel belangrijk dat er nu overleg wordt gepleegd. Ook voor mij is het van belang dat wordt nagegaan of er zones zijn die kunnen worden bebost. Daartoe moeten we het volledige areaal grond van Waterwegen en Zeekanaal bekijken. Ik hoop dat er nu heel spoedig overleg komt tussen Waterwegen en Zeekanaal en de VBV.

De heer Marnic De Meulemeester: Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor uw onmiddellijke actie. Ik wil er nog op wijzen dat Oudenaarde in totaal 250 hectare bossen bezit. Dat is heel veel en meer dan vele andere steden. Ik vind het eigenaardig, voorzitter, dat een van de Vlaamse volksvertegenwoordigers hier pleit voor illegale acties tegen regels en decreten die in dit Vlaams Parlement zijn goedgekeurd. (*Applaus bij Open Vld, CD&V en LDD*)

De voorzitter: Mijnheer De Meulemeester, u mag op het spreekgestoelte zeggen wat u wilt, net als de volksvertegenwoordigers in het halfrond.

Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Steve D’Hulster tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over een carpoolapplicatie voor smartphones

De voorzitter: De heer D’Hulster heeft het woord.

De heer Steve D’Hulster: Voorzitter, minister, ik kom een pleidooi houden voor meer polygamie. Ik vind dat onze relatie met de auto wat te monogaam is. Onze wegen zijn bijna elke dag veel te verzadigd. Op een moment als vorige vrijdag, bij een grote stakingsactie, komt dat nog eens extra tot uiting.

Het valt mij ook altijd op dat heel wat van onze capaciteit niet wordt gebruikt. Ik heb het dan niet zozeer over de capaciteit op de wegen of de bussen, maar wel in de auto’s zelf. De bezettingsgraad is veel te laag. Door het aantal carpoolers op te drijven, kunnen we op een redelijk goedkope manier een stuk van die congestie wegwerken.

Tegenwoordig worden er voor allerhande zaken, zoals voor De Lijn, de MIVB, Touring en andere mobiliteitsorganisaties, applicaties voor smartphones, iPhones en blackberry’s ontwikkeld. Voor carpoolen bestaat er op dit moment echter nog geen goede en gebruiksvriendelijke applicatie.

Carpoolplaza is een website die carpoolen promoot en die carpoolers met elkaar in contact probeert te brengen. Minister, kunnen we van die Carpoolplaza geen gebruiksvriendelijke carpoolapplicatie ontwikkelen om die drempel tot carpoolen wat weg te werken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer D’Hulster, de nieuwe fractieleider doet blijkbaar meteen een nieuwe wind, de wind van de polygamie, waaien in dit parlement. (*Gelach*)

Ik heb goed nieuws voor u. Het Vlaams Instituut voor Mobiliteit (VIM) heeft, samen met onder andere Touring, een carpoolapplicatie uitgewerkt voor smartphones. Die applicatie heet CoCar. Op 14 december gaan Carpoolplaza, De Lijn en Taxistop dus, overleggen met CoCar. CoCar zit momenteel in een testfase en wordt gebruikt door vijf grote bedrijven om te kijken of er fouten op zitten. Als die testfase doorlopen is, ga ik ervan uit dat er hopelijk een vruchtbare samenwerking tot stand kan komen tussen CoCar en de mensen van Taxistop en De Lijn, samen Carpoolplaza. Ik hoop dat uw vraag van vandaag binnen een aantal maanden effectief tot een smartphone-applicatie kan leiden.

De heer Steve D'Hulster: Minister, dat is fantastisch nieuws, niet alleen voor het woon-werkverkeer, maar ook voor jongeren die 's avonds uitgaan en zo toch een veilige rit kunnen vinden om naar huis te gaan. Ik ben heel tevreden met uw antwoord.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Minister, CoCar zit inderdaad in een testfase. Zo'n smartphone-applicatie is echt niet onbelangrijk. Vandaag is 6 procent van de reizigers carpooler. Dat is een groter marktaandeel dan dat van De Lijn. Carpooling is bovendien stukken goedkoper en sluit nauwer aan bij de behoeften van de reiziger.

Ik had begrepen dat de oplevering van die applicatie gepland was in januari 2012. Ik vermoed dat die testfase dan toch al is afgelopen? Of beschik ik over de verkeerde informatie?

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Voorzitter, minister, collega's, ik wil me graag aansluiten bij de vraag van de heer D'Hulster. Ik ben uiteraard blij met het antwoord van de minister.

Een van de problemen om een groeipotentieel in carpoolen te krijgen, is dat men moeilijk vriendjes kan vinden op een efficiënte, goede en snelle manier. Ik denk dat die app kan bijdragen om een carpoolvriendje te vinden in de buurt van je werk- of woonplaats.

Ik wou ook verwijzen naar enkele proefprojecten die lopen in Duitse steden. Onlangs verscheen hierover een artikel in Knack. Het gaat om 'car2gether'. Deze proefprojecten zijn redelijk succesvol. Voor elektrisch rijden, autodelen en carpoolen kan men via gemakkelijke applicaties op smartphones vriendjes zoeken om dat te doen. Misschien is het nuttig om deze projecten eens te onderzoeken en te gebruiken bij het project met het VIM.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben blij dat de carpoolvriendjes door iedereen worden toegejuicht. Ze hoeven, wat mij betreft, niet noodzakelijk tot polygamie aanleiding te geven, maar het is feest vandaag in het Vlaams Parlement.

Er is een testfase die tot op vandaag loopt. Er zijn vijf grote bedrijven waar de werknemers nu al het systeem gebruiken. Ik ga ervan uit dat de oplevering in februari perfect kan. Het VIM is een bevoegdheid van minister Lieten, maar men heeft mij geen problemen gemeld, wel integendeel.

Carpoolplaza is de organisatie waar zowel Taxistop als De Lijn in participeren. Op 14 december zit Carpoolplaza samen met het VIM, Be-Mobile en Touring om na te gaan op welke manier men, na de oplevering, kan samenwerken.

Ik ga ervan uit dat de timing kan worden gehandhaafd. Ik vind het zelf belangrijk dat Carpoolplaza nu al onderhandelt, ook al is er nog geen oplevering, om na te gaan hoe men dat snel kan opleveren.

Mevrouw Smaers, de mensen van De Lijn en Carpoolplaza kijken ook over de haag. We zien dat de internetapplicaties nu al vrij goed werken. Op internet kan men nagaan wie zich inschrijft op de databank en uit welke regio die komt. Met de smartphoneapplicatie zal men nog veel meer in realtime vriendjes om te carpoolen kunnen zoeken. Ik kijk ook uit naar die samenwerking en ik hoop dat die op korte termijn tot stand kan komen.

De heer Steve D'Hulster: Minister, u weet dat wij als socialisten graag dingen samen doen, ook autorijden. Ik wil u bedanken voor uw antwoord en ik kijk uit naar de applicatie. Ik zal ze meteen installeren wanneer ze wordt opgeleverd. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de vertaling van het wetenschappelijk onderzoek naar fijn stof in het beleid van de minister

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Vandeurzen.

De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, minister, collega's, 2011 is een rampjaar op het gebied van de concentratie van fijn stof. Al op 16 plaatsen in Vlaanderen werd een langdurige overschrijding van de norm gemeten.

We kennen het probleem en we kennen ook de oorzaken. De Vlaamse Regering heeft al een aantal stappen gezet met het actieplan 'fijn stof', het luchtkwaliteitsplan, de vergroening van de belasting op de inverkeerstelling (BIV) en verkeersbelasting. Toch geraken we er niet. Onze doelstellingen liggen nog zeer veraf.

Dit weekend stond er in Gazet van Antwerpen een artikel van professor Wilfried De Backer. Hij is pneumoloog en heeft onderzoek gedaan naar fijn stof in de Craeybeckxtunnel. Hij zegt op een bepaald moment – en dat vind ik toch wel een ferme uitspraak – dat de Vlaamse overheid geen rekening houdt met de resultaten van zijn onderzoek. Als we als overheid onderzoek laten doen, is het altijd de bedoeling om er iets van te gebruiken in het beleid, los van het feit dat die professor misschien wat ontgoocheld is omdat een nieuw project niet aanvaard is door het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT), los van het feit dat er misschien ook nog geen tijd is geweest om die resultaten te implementeren in het beleid, los van het feit dat we als parlement misschien eens in eigen boezem moeten kijken – want wij maken ook beleid en moeten ook kijken naar resultaten van wetenschappelijk onderzoek.

Toch wilde ik minister Schauvliege – maar u zult daar net zo goed op antwoorden – vragen hoe ze reageert op die toch wel forse bewering dat ze geen rekening houdt met wetenschappelijk onderzoek.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Namens minister Schauvliege kan ik u het volgende antwoorden. De metingen die hebben plaatsgevonden in de Craeybeckxtunnel bevestigen eigenlijk dat de concentratie in tunnels en aan tunnelmonden hoger is dan in de buitenlucht. Dat blijkt ook uit eerdere metingen en uit modelleringsstudies. Diverse studies hebben de impact van fijn stof op de gezondheid aangetoond. Het zal u uiteraard heel goed bekend zijn dat de Vlaamse overheid een aantal actieplannen en maatregelen heeft ontwikkeld om die emissies en die concentraties aan fijn stof terug te dringen.

U weet dat in 2005 het algemene Vlaams stofplan in werking is gesteld, dat een aantal emissiereducerende maatregelen bevat, zowel voor de industrie als voor gebouwenverwarming, landbouw en transport. In 2007-2008 is dat plan aangevuld met zonegerichte actieplannen, met als doel het stofprobleem in de industriële hotspotzones, waaronder de haven van Antwerpen, de Gentse kanaalzone en Oostrozebeke, te reduceren. Dat heeft geleid tot aanzienlijke stofreducties bij enkele grote industriële bronnen, en tot een aantal bijkomende maatregelen in het lokaal transport. U weet ook dat het systeem van het smogalarm in werking is gesteld. Ik meen dat ik u dat niet verder, tot in de technische details hoef uit te leggen.

Als gevolg van al die maatregelen is in de periode 2005-2010 de totale Vlaamse fijnstofuitstoot verder teruggedrongen met 17 procent, van 21 tot 17,5 kiloton. De emissies door het transport zijn in die periode met 25 procent gereduceerd, van 6,2 tot 4,7 kiloton. We kunnen dus stellen dat het fijnstofreductiebeleid van de afgelopen jaren in het algemeen daadwerkelijk vruchten heeft afgeworpen, en heeft geleid tot een vermindering van de gezondheidsaspecten. U weet ook dat het verkeer een relatief beperkte invloed heeft op de

concentraties aan fijn stof in de lucht, doordat de zeer fijne stofdeeltjes slechts in geringere mate bijdragen aan de massa fijn stof. Het verkeer heeft natuurlijk wel een belangrijke invloed op de gezondheid, en als proxy voor de gezondheidsimpact wordt dikwijls de concentratie aan elementair koolstof gebruikt. Maatregelen verminderen op dezelfde wijze de concentratie aan stikstofdioxide als de concentratie aan elementair koolstof.

Recent werd een stikstofdioxideplan goedgekeurd. Ook dat moet een positieve impact hebben op de gezondheid. In het plan ligt de focus op maatregelen die de emissie door het verkeer moeten verminderen. Om de luchtkwaliteitsdoelstellingen te halen en de impact op de gezondheid van verkeersemisies te verminderen, wordt, zoals u weet, ingezet op een betere doorstroming op het hoofdwegennet, op een doorgedreven vergroening van het voertuigenpark, op de efficiëntieverbetering van het wegverkeer ter beheersing van de groei van de voertuigkilometers en op een vermindering van de directe blootstelling op plaatsen waar huizen dicht bij snelwegen staan.

Kortom, er zijn een aantal maatregelen genomen. Die plannen worden uitgevoerd. U weet ook dat er om de blootstelling aan luchtverontreiniging door het verkeer te verminderen, een brochure is gemaakt voor de ruimtelijke planners, de stedenbouwkundigen en de deskundigen die het milieueffectenrapport (MER) opstellen. Het is dus niet zo dat er moet worden gekeken naar een reactie van de Vlaamse overheid op die ene studie. Er moet worden gekeken naar de totale reactie van de Vlaamse overheid met betrekking tot deze problematiek. Die reactie is er wel degelijk.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, ik wil even ingaan op die gezondheidsaspecten. Daarom is het goed dat u hier staat, en niet minister Schauvliege. De professor stelt dat Vlaanderen zich te veel toespitst op de door Europa opgelegde norm, en te weinig op de gezondheidsimpact. Ik ben soms geneigd om hem daarin gelijk te geven, ook als ik andere deskundigen hoor. We leven in een heel dichtbevolkt land. Misschien mogen we ons niet blindstaren op die norm, maar moeten we ook stilstaan bij die gezondheidsimpact. Dat is eigenlijk ook wat u hebt gezegd. Kunt u daar aanvullend nog iets aan toevoegen?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, uw collega bevindt zich natuurlijk in Durban, als minister verantwoordelijk voor het klimaat. Dit is uw thema niet, dus ik zal het u persoonlijk niet verwijten, maar uw antwoord voldeed totaal niet. Uw antwoord ging totaal voorbij aan de realiteit met betrekking tot fijn stof in Vlaanderen.

Minister, in Vlaanderen halen we de normen niet. De fijnstofconcentraties stijgen opnieuw. Op meerdere locaties halen we de normen van verleden jaar niet. Er is dus opnieuw een stijgende trend op het vlak van fijn stof. Vandaag zijn er al op 17 locaties normoverschrijdingen. Europa dreigt met boetes.

De Vlaamse Regering doet sinds deze legislatuur zo goed als niets. Er is inderdaad een Actieplan fijn stof, het dateert al van enkele jaren terug, maar er wordt geen nieuw beleid gevoerd. Telkens als we minister Schauvliege hiermee confronteren, wordt er gezegd: “Ja, maar we voeren wel onderzoek”. Nu schroeft men blijkbaar zelfs dit onderzoek terug! Op vlak van dit concrete dossier inzake het onderzoek, hebt u totaal geen antwoord gegeven. Met andere woorden: in Vlaanderen heerst een non-beleid op het vlak van fijn stof!

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Voorzitter, minister, ook wat de Open Vld betreft, moet er zeker nog een tandje bij worden gestoken wat het beleid inzake de vermindering van het fijn stof betreft. U praat over de nieuwe BIV en de vergroening van ons wagenpark, maar wat ons betreft, is de nieuwe regeling die voorop wordt gesteld, zeker niet voldoende.

Er werd daarnet ook een studie van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) bekendgemaakt over de houtverbranding. Ook bij de bespreking van de beleidsbrief met minister Schauvliege

hebben we gezien dat daarbij veel toxische stoffen vrijkomen, vooral fijn stof. Er is een scherpere aanpak nodig.

Minister, aangezien u minister van Welzijn bent, zou ik u willen vragen wat er verder zal gebeuren in verband met de houtverbranding en het vrijkomen van fijn stof.

Minister Jo Vandeurzen: Dames en heren, mijn excuses dat ik inzake een aantal technische aspecten niet voldoende kan antwoorden. Ik kan u wel bevestigen dat we uiteraard heel goed beseffen dat er een relatie is met het volksgezondheidsbeleid. Als u de beleidsbrief 2012 erbij neemt, zult u zien dat er heel uitdrukkelijk in staat dat we in verband met dat thema opnieuw in het overleg met de administraties moeten bekijken of een aantal zaken op het vlak van volksgezondheid aanleiding moeten geven tot een aantal initiatieven. Dat overleg is bezig.

U weet dat ons agentschap een aantal aanbevelingen doet ten aanzien van mensen die met nieuwe projecten willen starten, aanbevelingen met betrekking tot de lokalisaties. Ik wil graag bevestigen dat op dit punt het overleg bezig is tussen de betrokken administraties. Ik hoop er binnenkort een rapportering over te krijgen en die zal aanleiding geven tot overleg met mijn collega over deze problematiek.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, de heer Sanctorum gaf bijna de indruk dat minister Schauvliege op de vlucht is gegaan naar Durban om deze vraag te vermijden. Ik neem aan dat dat niet zo is.

Ik ben het met hem eens dat we in elk geval extra inspanningen moeten doen om het fijnstofprobleem aan te pakken. Mijn vraag ging uit van de metingen in de Craeybeckxtunnel, een situatie van emissie of uitstoot en niet zozeer van luchtkwaliteit of immissie. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Jan Penris tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de geweigerde milieuvergunning voor een steenkoolcentrale van E.on in de Antwerpse haven in het globale kader van de energievoorziening en de productiecapaciteit in België

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Vandeurzen.

De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, ik had graag minister Schauvliege eens te pakken gekregen, maar goed, ik zal het met minister Vandeurzen moeten doen en dat maakt het debat vandaag alleen maar zakelijker.

Minister, uw collega heeft onlangs laten weten dat de aangekondigde kolencentrale in het Antwerpse havengebied, die gefinancierd en opgericht zou worden door de Duitse firma E.ON, er niet kan komen omdat ze niet van plan is om voor die installatie een milieuvergunning te verstrekken, ook om redenen die te maken hebben met de fijnstofproblematiek. Waarvan akte. Ik betreur dat.

Ik had misschien beter minister Van den Bossche geïnterviewd, maar zij is vandaag ook verontschuldigd omdat haar zoonje nogal ziek is – ik wens hem trouwens van harte beterschap. Die centrale had immers kunnen instaan voor 8 procent van onze Vlaamse energievoorziening.

We zijn bezig met het afbouwen van onze kernenergiecapaciteit en van oude kolencentrales. We willen niet dat er nieuwe, moderne kolencentrales bijkomen, en dat betreur ik, want het moet onze hoofdpdracht zijn om energie betaalbaar te houden, zowel voor de industrie, als

voor de individuele klanten, de consument, de kleine man in Vlaanderen. Met maatregelen als deze dragen we daar niet toe bij.

Minister, ik heb begrip voor de milieuoverwegingen die een minister van Milieu hier kan maken, maar sporen haar initiatieven en engagementen met die van de minister van Energie en van de Vlaamse Regering, die inzake energie toch ook een algemene opdracht heeft?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer Penris, u hebt al een belangrijk deel van het antwoord gegeven. De afweging van minister Schauvliege heeft te maken met de vraag of het bedrijf beantwoordt aan de voorwaarden om over te kunnen gaan tot het afleveren van een milieuvergunning. Die milieuvergunning wordt verleend of geweigerd op milieutechnische gronden. De bevoegdheidsverdeling in ons land geeft aan dat de federale overheid bevoegd is voor het nationaal uitrustingsplan in de elektriciteitssector, inzonderheid de kernbrandstofcyclus en de grote infrastructuren voor stockering, vervoer en de productie van energie. De gewesten zijn alleen bevoegd voor het rationeel energiegebruik en de nieuwe energiebronnen, met uitzondering van deze die verband houden met kernenergie.

Het debat over de energiebevoorrading in het algemeen en de productiecapaciteit in het bijzonder is een federale bevoegdheid, onder meer waargenomen door de CREG. Het is niet mogelijk een bedrijf een milieuvergunning te geven op basis van argumenten die te maken hebben met productiecapaciteit en energiebevoorrading. De installatie moet als dusdanig beantwoorden aan de milieutechnische vereisten.

U hebt ongetwijfeld kennis genomen van de beslissing van minister Schauvliege. Die beslissing is voorafgegaan door een weigering van de milieuvergunning door de deputatie van de provincie Antwerpen. Die weigering is gemotiveerd door overwegingen die verwijzen naar de preciaire situatie in het Antwerpse havengebied voor wat stikstofdioxide en stof betreft, zoals de onzekerheid over het carbon capture and storage-systeem, en het feit dat het niet gaat over de best beschikbare technologie in het Antwerpse havengebied. Minister Schauvliege heeft dus een aantal inhoudelijke argumenten gegeven die te maken hebben met de milieutechnische beoordeling. Het is alleen vanuit dat oogpunt dat ze haar beslissing kan en mag nemen.

De heer Jan Penris: Minister, ik wist dat u dat zou moeten antwoorden. Ik heb begrip voor uw standpunt, zij het dat op nog geen honderd kilometer hiervandaan, in Rotterdam, een gelijkaardige installatie in het havengebied wel kan worden aangelegd. Nederland is inzake energiebeleid vooruitdenkend. Men maakt uiteraard ook milieuoverwegingen. Die moeten we maken.

Het fijn stof is voor mij ook een groot probleem, maar het wordt door de Vlaamse Regering op twee manieren behandeld. Als het over een energie-installatie gaat, is dat een onoverkomelijk probleem. Als het over wegenontsluiting gaat – dan hebben we het over BAM –, dan is de fijnstofproblematiek helemaal niet meer in het verhaal aanwezig. Die twee maten en twee gewichten storen mij. Ze zijn in dit dossier op dit moment voor Vlaanderen nadelig.

Ik durf voor te stellen om in deze zaak het Nederlandse voorbeeld te volgen.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Minister, de energieprijzen gaan steeds de hoogte in. Er is weinig concurrentie. Men moet ook 13 procent hernieuwbare energie realiseren. U kunt verwijzen naar de bevoegdheid van de federale overheid. Dat weten wij ook wel. U staat hier in de plaats van minister Schauvliege, maar minister Van den Bossche zou toch een plan op tafel moeten leggen voor hoe we voldoende energieaanbod kunnen hebben om de prijzen betaalbaar te houden. Over wat Vlaanderen zal doen in verband met de verdeling van 13 procent in België, blijven we al heel lang in het ongewisse. Wat is het plan van aanpak? De

energiefactuur voor de industrie, voor de haven, is heel belangrijk, ook bij de lokalisatie van een onderneming. Ik wil me dan ook een stukje aansluiten bij de vraag van de heer Penris hoe we alles betaalbaar zullen houden.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: De beslissing van de minister heeft de volle steun van onze fractie. Ze heeft de juiste beslissing bevestigd, want het was eigenlijk een beslissing die de bestendige deputatie al had genomen, inderdaad omwille van fijnstofconcentraties.

We hebben gelukkig de luxe van de keuze. Er zijn verschillende vergunningen afgeleverd voor gasgestookte centrales, die zich veel beter verhouden tot de hernieuwbare bronnen, die steeds meer in ons net worden ingeschakeld. Het nadeel van een steenkoolcentrale is dat je die niet zomaar op en af kunt schakelen, net zo min als een kerncentrale. Dergelijke must-run centrales houden het net bezet, ook op momenten dat de hernieuwbare energie voldoende stroom kan leveren, in dalperiodes, om alle verbruik te dekken.

In die zin is het dus beter om te investeren in gasgestookte centrales. Gelukkig zijn daarvoor ook de nodige vergunningen afgeleverd. SPE heeft een vergunning op zak voor een gascentrale in Visé. Nuon, ondertussen overgenomen door Eni, heeft een vergunning op zak voor een gascentrale in Seneffe. Electricité de France heeft binnenkort een vergunning op zak voor een centrale in Evergem. Voor zekerheid in de bevoorrading, mijnheer Penris, kunnen we u geruststellen. We kunnen perfect, ook met de afbouw van kernenergie en de steenkoolcentrales, in onze behoeften voorzien.

Minister Jo Vandeuren: Ik hoop dat u begrijpt dat een debat over de energieprijzen en de zekerheid van de bevoorrading best voert met de bevoegde minister. Ik zal minister Schauvliege uiteraard melden dat ze de volle steun heeft van de heer Martens, wat haar ongetwijfeld enorm zal verheugen.

De grond van de zaak is dat de minister weigert, op basis van inhoudelijke redenen die te maken hebben met de milieuvergunning. De vraag was hoe dat wordt gerelateerd aan het debat over de energievoorziening en de productiecapaciteit. Minister Schauvliege wil erop wijzen dat ze zich bij het afleveren van die vergunning enkel moet baseren op de dingen die te maken hebben met de inhoud van die vergunning en dat heeft ze gedaan.

De heer Jan Penris: Wezet en Seneffe liggen niet in Vlaanderen, mijnheer Martens, dat is mijn grote bekommernis.

Daarjuist is de elektriciteit hier uitgevallen. Als we zonder klankinstallatie vallen, moeten we onze stem maar verheffen. Maar als het licht niet meer schijnt, collega's, zitten we in de duisternis. Ik hoop dat dat niet moet gebeuren. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Wim Van Dijck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de beslissing van de Raad van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) om de lessen godsdienst en zedenleer in de derde graad secundair te vervangen door één levensbeschouwelijk vak vanaf september 2014

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Gisteren konden we in de pers lezen dat het Gemeenschapsonderwijs van plan is om vanaf september 2014 de huidige regeling voor het aanbieden van levensbeschouwelijke vakken te vervangen door het aanbieden van één levensbeschouwend vak in de derde graad van het secundair onderwijs. Het is nog geen week geleden dat dit thema in dit parlement aan bod is gekomen in de commissie Onderwijs, met

een hoorzitting over het voorstel van decreet van de heer De Gucht, dat een gelijkaardige regeling beoogt, maar dan voor alle netten. Ik heb die hoorzitting gevolgd en goed geluisterd. Zowat alle experts daar waren het erover eens dat er voor het officieel onderwijs misschien toch een grondwettelijk probleem zou kunnen zijn.

Het was frappant om te horen dat het misschien gemakkelijker is om zo'n vak in te voeren in het katholieke onderwijs dan in het officiële onderwijs, simpelweg omdat artikel 24 van de Grondwet zegt dat het officiële onderwijs in onderricht moet voorzien in de erkende godsdiensten en in niet-confessionele zedenleer tot het einde van de leerplicht. Dat is nogal een strikt artikel.

Minister, u hebt ook gezegd dat het voorstel van decreet, voor wat het officiële onderwijs betreft, op de Grondwet zal botsen. En dus is mijn voor de hand liggende vraag wat uw reactie is op dit, wat mij betreft voortvarende, initiatief van het Gemeenschapsonderwijs, vooral in het licht van de grondwettelijke toets ervan.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik ben een beetje verbaasd dat dit een actuele vraag geworden is. Het Gemeenschapsonderwijs heeft zijn standpunt bekendgemaakt dat het ook in de hoorzitting in de commissie Onderwijs zal vertellen. Het is ook een beetje merkwaardig in het nieuws terecht gekomen. Ik heb over het voorstel-De Gucht gezegd dat het onvoldragen is, maar wat onvoldragen is, kan natuurlijk altijd voldragen worden. Dat zullen we wel zien in de toekomst.

De Grondwet is inderdaad heel duidelijk. Het Gemeenschapsonderwijs is verplicht om lessen islam, lessen in de katholieke godsdienst, lessen in niet-confessionele zedenleer en lessen in andere erkende godsdiensten te geven, als ouders dat vragen.

Bovendien staat in ons regeerakkoord dat wij aan het Gemeenschapsonderwijs vragen om een keuzevak mogelijk te maken dat ouders kunnen kiezen, naast godsdienst en niet-confessionele zedenleer, en juist in de vergelijkende godsdienstwetenschappen, als je het zo wilt noemen, of in de verschillende godsdiensten. Er is overigens nog een groot verschil tussen onderricht in de godsdienst en onderricht over godsdienst.

We hebben dat dus gevraagd en hebben het Gemeenschapsonderwijs de vrijheid gegeven om dat te doen. Ik denk dan ook dat de verklaringen van het Gemeenschapsonderwijs veeleer in dat kader moeten worden gezien. Uiteraard zijn zij verplicht om de Grondwet na te leven.

Ik wil er tot slot nog op wijzen dat in de leerplannen godsdienst van het vrije onderwijs nu al wordt onderricht over de andere godsdiensten. Er is op dit moment met andere woorden al wel wat mogelijk. Het beste is mijns inziens dat de hoorzittingen in de commissie Onderwijs hun verdere verloop krijgen. We zullen zien of het onvoldragen voorstel voldragen kan worden. Dan zal de regering samen met de meerderheid zien wat we al of niet verder zullen doen.

De heer Wim Van Dijck: Zo had ik het in de pers niet gelezen. Ik had gelezen dat het Gemeenschapsonderwijs ging voor een vervanging van de huidige regeling door een nieuw vak. En dat is, denk ik, grondwettelijk gewoon niet mogelijk.

Dat er vandaag al van alles mogelijk is, weet ik ook wel. Het is misschien net een reden om in het debat in te brengen dat de nieuwe regeling eigenlijk niet nodig is. Maar laat ons niet vooruitlopen op het debat. En dat is precies wat ik het Gemeenschapsonderwijs een beetje verwijt. We hebben het politiek-maatschappelijke debat aangevat, hier in dit parlement, naar aanleiding van het voorstel van de heer De Gucht, en nu neemt het Gemeenschapsonderwijs in feite de vlucht vooruit en communiceert in de pers al over wat men nog moet komen vertellen in het parlement. Een beetje respect voor de besluitvorming en voor het debat zou hier zou wel op zijn plaats zijn. Ik wil u vragen, minister, om dat op zijn minst eens over te maken aan het Gemeenschapsonderwijs.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht: De eerste hoorzitting die we gehad hebben, was positief. Er is een aanzet gegeven om de problematiek op een serene manier te bespreken. Binnenkort volgt een tweede hoorzitting, waar de verschillende netten aan bod komen. Ik hoop dat we daar op eenzelfde manier verder kunnen werken.

Ik betreur ook enigszins de voortvarendheid, niet alleen vanuit het GO!, maar ook soms vanuit het vrije net, waar men vooruitloopt op de hoorzitting. Ik hoop dat wij als parlement ons werk ten volle kunnen doen tijdens de hoorzitting en dat de verschillende standpunten op een goede manier bediscussieerd kunnen worden. Dat is ook de bedoeling van die hoorzitting.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, hier is al veel gezegd. Ik kan mij aansluiten bij de vorige sprekers en bij wat u hebt gezegd. Ik heb ook dat artikel gelezen. Ik was verrast. Ik vroeg mij af of het Gemeenschapsonderwijs de vlucht vooruit neemt. Er zijn vragen in verband met de Grondwet, over welke leraars enzovoort. Ik verwijs ook naar de hoorzittingen. Een hebben we er al gehad, de andere komt nog. Voorzitter, u hebt het deze middag al gezegd: de hoorzittingen vormen een verdieping van het parlementair werk. Dit thema verdient die verdieping. De vraag waar we naartoe gaan met de levensbeschouwelijke vakken, ligt heel gevoelig bij sommigen. Bij anderen minder. Dat verdient een debat in het parlement.

In het artikel las ik ook dat men wil waken over kwaliteit en inhoud van het vak. Dat is uiteraard zo. Maar dat is voor elk vak in het onderwijs zo.

Ik stel voor dat we de hoorzitting afwachten en er een sereen debat over voeren.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, ik heb heel veel sympathie voor het Gemeenschapsonderwijs. Het doet in Vlaanderen heel goede zaken in het onderwijs, en dat is niet altijd het meest dankbare werk. Hier vind ik zijn beslissing toch compleet voortvarend. Er is een debat bezig in de parlementaire commissie. Dat debat wordt zeer sereen gevoerd. Wij proberen een aantal dingen te verzoenen: langs de ene kant dat het onderwijs waardegericht kan blijven en langs de andere kant dat de leerlingen worden opgevoed in openheid en tolerantie. Deze zorg wordt commissiewijd gedeeld. Ik druk dan ook mijn verwondering uit over het feit dat het Gemeenschapsonderwijs die discussie haar gang niet laat gaan en niet afwacht wat daarover wordt beslist in de commissie en in het Vlaams Parlement.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, het verbaast mij een beetje dat u die vraag hebt toegelaten. Als er in het Vlaams Parlement hoorzittingen zijn, gebeurt dat niet. We kunnen allemaal onze standpunten verklaren. En de collega's hebben dat ook gedaan. We hadden een hoorzitting en volgende week is er weer een. Ja, zo blijven we natuurlijk bezig. Wie is hier nu voortvarend? Ik heb respect voor het feit dat het Gemeenschapsonderwijs de discussie wil lanceren. Maar ik wil toch de discussie afwachten die zal volgen na de tweede hoorzitting.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik ben in elk geval blij dat het Gemeenschapsonderwijs de deur openzet naar een vak levensbeschouwing, zij het wat te voortvarend. Maar ik denk dat het vrije net op een gelijkaardige voortvarende manier in de pers de deur al heeft dichtgetrokken. Ook daar kunnen we dezelfde houding aannemen. We kunnen aan allebei het best voorstellen dat we de discussie afwachten. Ik denk niet dat de hoorzitting uitsluitsel zal brengen want het is een zeer complexe materie. Je kunt wel overtuigd zijn van een bepaalde

opvatting of van de manier waarop je het zou willen geïmplementeerd zien, maar we zitten met de Grondwet en een aantal juridische kwesties waarmee we zeker rekening moeten houden.

Minister, ik begrijp niet waarom u het debat weert uit het debat over de hervorming van het secundair onderwijs. Als het debat over hoe we de levensbeschouwelijke vakken in het secundair onderwijs bekijken, ergens een plaats moet krijgen, dan wel daar. Waarom hebt u het daar geen plaats gegeven? Bent u van plan om het nog te doen?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, de teneur van de eerste hoorzitting was dat het voorstel van de heer De Gucht zowel niet nodig is om juridische redenen als niet wenselijk om pedagogische redenen. Ik vond het dus ook vreemd dat men vanuit het Gemeenschapsonderwijs nu toch in die richting verder gaat. We moeten hen de volgende keer nog horen.

Het was mij, zoals de heer Van Dijck het zei, ook niet zo duidelijk. Spreken zij nu niet van een vervanging? Minister, u lijkt te zeggen dat het niet gaat om een vervanging maar om iets anders. Kunt u zeggen wat het voorstel dan wel inhoudt? Wat zal de impact zijn op de financiering van het Gemeenschapsonderwijs?

Minister Pascal Smet: Ik heb begrepen dat de Raad van het Gemeenschapsonderwijs een standpunt heeft bepaald om tijdens de hoorzitting te uiten. Dat is er gebeurd. Dat is ook geen definitief standpunt, het is een referentiestandpunt dat kan evolueren.

Ik wil erop wijzen dat we in het regeerakkoord uitdrukkelijk hebben opgenomen dat we in de mogelijkheid willen voorzien om in het officieel onderwijs, naast de katholieke godsdienst, de islamgodsdienst, de andere erkende godsdiensten en zedenleer, in een keuzevak over de verschillende godsdiensten te voorzien. Dat staat ook in mijn beleidsnota. In dat kader kan het.

Ik vind het best wenselijk dat de hoorzittingen die plaatsvinden in de commissie Onderwijs, voortgaan. Dan kan ik samen met het parlement kijken wat we kunnen en niet kunnen doen en wat we decretaal al of niet willen doen. Ik denk dat mevrouw Meuleman gelijk heeft met haar opmerking. Als we daar iets aan zouden willen veranderen in het secundair onderwijs, dan moet je dat eigenlijk in het kader van het secundair onderwijs meenemen. Op dit moment hebben we daar nog niet veel tijd in gestoken omdat we de hoorzittingen van het parlement willen afwachten. Dan zullen we zien in welke mate we dat moeten doen. Ik denk in alle eerlijkheid dat er andere issues zijn die dringender en noodzakelijker zijn in het secundair onderwijs dan hoe je de godsdienst invult.

Ik wil er nogmaals op wijzen dat dat wel staat in de leerplannen van het vrij onderwijs. Ik moet het vrij onderwijs niet verdedigen maar het staat wel in zijn leerplannen. Zelfs toen ik nog een kleine jongen was en naar de broederschool in Sint-Niklaas ging, kreeg ik al in de godsdienstlessen les over de islam, het boeddhisme en al die dingen. Dat gebeurde toen al en het staat vandaag nog altijd in de leerplannen. Bovendien wil ik erop wijzen dat vandaag reeds in de vakoverschrijdende eindtermen ook in de mogelijkheid is voorzien om meerdere godsdiensten, levensbeschouwingen en culturele opvattingen aan bod te laten komen. Bijvoorbeeld in de eindtermen van het technisch secundair onderwijs wordt uitdrukkelijk opgenomen dat men daar aandacht aan moet besteden.

Vandaag kan er al veel. Ik vind het goed dat het debat gevoerd wordt. Ik denk ook dat in de samenleving mensen daarin geëvolueerd zijn in vergelijking met vroeger. Alleen moeten we zien in welke mate we dat al of niet decretaal willen verankeren. Is daar een behoefte aan? Is daar een wens naar? Dat moet blijken uit de hoorzittingen in de commissie.

De financiële kostprijs kan beperkt zijn. Alles hangt af van hoe je dat vak invult en welke vrijheid wij eventueel geven in het aantal uren.

Ik wil er ook op wijzen dat het debat ruimer gaat dan levensbeschouwing en godsdienst. U zult wel gemerkt hebben dat heel wat mensen, terecht, zeggen dat je in het onderwijs ook filosofie moet geven en de kinderen moet doen nadenken. Dat zou een vak op zich worden. Sommigen pleiten ervoor dat dat een deeltje van het vak godsdienst zou kunnen worden. Dat is weer een andere inbreng in het debat. Ook dat zal wellicht mee aan bod komen in het debat over hoe we de hervorming van het secundair onderwijs invullen. U zult misschien hebben gezien dat de ere-inspecteur-generaal Peter Michielsens een stuk heeft gepleegd waarin hij stelt dat het vak filosofie ook in het onderwijs belangrijk is.

Samengevat: laat ons het werk dat de commissieleden op dit moment aan het doen zijn, laten voortgaan. Het Gemeenschapsonderwijs heeft een voorlopig standpunt ingenomen dat het tijdens de hoorzitting wil verduidelijken. Maar er is uiteraard een grondwettelijk kader en bij mijn weten zijn die grondwettelijke artikelen niet in herziening gesteld en zal dat de komende weken of maanden ook niet gebeuren.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Als de soep niet zo heet wordt gegeten als ze wordt opgediend, zoals de minister zegt, dan heeft het GO! op zijn minst een eigenaardige manier van communiceren. Ik heb het gelezen als een beslissing, vandaar ook mijn vraag. Mevrouw Pehlivan, als het GO! zich permitteert om een voorschot te nemen op het debat en een dergelijke forse verklaring in de pers te doen, dan is het mijn verdomde recht en plicht om daarover hier een vraag te stellen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan, de reden waarom de vraag werd aanvaard, is nogal duidelijk. Er is een persbericht uitgegeven door het Gemeenschapsonderwijs en er is op De Standaard Online een artikel verschenen over het afvoeren van de godsdienstles.

Als ik in de toekomst alle actuele vragen moet afwijzen die uit persberichten voortvloeien, zal ik veel werk hebben. Dat is de reden. Aangezien gisteren een persbericht is verschenen, vind ik dit een heel normale actuele vraag. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ik weet dat bepaalde vragen om uitleg niet worden aanvaard als tegelijkertijd in de commissie bepaalde discussies worden gevoerd. Dat is mijn opmerking. Ik heb er geen probleem mee dat deze actuele vraag is gesteld. *(Opmerkingen van de voorzitter en van minister Pascal Smet)*

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de onrust bij de plattelandsscholen met betrekking tot de hervorming van de financiering van het basisonderwijs

ACTUELE VRAAG van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de onrust bij de plattelandsscholen met betrekking tot de hervorming van de financiering van het basisonderwijs

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, op het Vlaamse platteland heerst enigszins een Boerenkrijgsfeer. Een aantal directeurs van schooltjes in de Westhoek en in dorpen als Velzeke, Zwalm of Elgesem in de mooie Vlaamse Ardennen hebben allemaal dezelfde klachten. Ze trekken aan de alarmbel.

Langs de ene kant is er een goednieuwsshow. Er is dan ook goed nieuws. Het kleuteronderwijs krijgt 49 miljoen euro meer. Dat zal 1300 jobs en een betere omkadering

opleveren. Op zich is dit *pico bello*. Langs de andere kant zou er echter een plan bestaan om de telling van de leerlingen in de kleine schooltjes grondig aan te passen. Indien de scholen tenminste 2 kilometer van elkaar verwijderd, worden de kinderen nu apart geteld. Dat zou echter veranderen. Die schooltjes zullen worden samengeteld. Dit zal nadelige gevolgen voor de omkadering hebben. De schooltjes zullen misschien moeten sluiten, klassen bij elkaar voegen en dergelijke.

Minister, dit plan veroorzaakt veel onrust in suburbaan Vlaanderen. Bent u van plan de financiering van die schooltjes in die zin te wijzigen? Nu de bakkers zijn verdwenen, vormen die schooltjes vaak het enige bindmiddel. Hoe wilt u die dorpschooltjes in leven houden?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, ik sluit me graag bij de heer Bouckaert aan. We waren destijds verheugd met het ontwerp van decreet dat de minister heeft aangekondigd. Het is belangrijk dat het kleuteronderwijs meer geld en meer leerkrachten krijgt. De vraag is natuurlijk of we die leerkrachten ook zullen vinden. Hoewel we heel blij waren, bleek er al gauw een addertje onder het gras te zitten. Een van de gevolgen is blijkbaar dat kleine scholen misschien moeten sluiten. Dit lijkt me de bedoeling van heel dit opzet.

Ik heb de minister voor de zomer gevraagd hoe het zat. Hij verklaarde dat pas na de zomer een beslissing zou worden genomen. Eind oktober 2011 heb ik die vraag herhaald. Hij heeft toen verklaard dat half november 2011 een beslissing zou worden genomen. Nu blijkt dat de knoop pas in januari 2012 zal worden doorgehakt.

Ik stel vast dat er heel wat onrust heerst. Er worden briefacties en dergelijke opgezet. Het decreet zou op 1 september 2012 moeten ingaan. Het wordt dan ook stilaan tijd dat de scholen te horen krijgen of ze al dan niet kunnen voortwerken.

Het gaat niet om een gewoon verzameldecreet. Het aangekondigd ontwerp van decreet is fundamenteel en moet door uitvoeringsbesluiten worden gevolgd. Ik zou de minister dan ook willen vragen wanneer een beslissing zal worden genomen en wanneer de scholen zekerheid zullen krijgen.

Daarnaast wil ik opmerken dat dit onderwerp eigenlijk niet in dat ontwerp van decreet past. Het gaat over een fundamentele ingreep in het onderwijslandschap. De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) heeft overigens dezelfde opmerking gemaakt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, de Vlaamse Regering heeft niet voor een gemakkelijksoplossing gekozen. Indien we in een nieuw geld voorzien, willen we ook structurele veranderingen doorvoeren. We hebben een voorontwerp van decreet betreffende de omkadering van het basisonderwijs opgesteld. We zijn nagegaan hoe we de middelen aan de scholen kunnen toewijzen. We hebben ook geprobeerd hier transparantie, eerlijkheid en duidelijkheid in te brengen.

Dus, mijnheer Bouckaert, ik denk dat u tot een partij behoort die dat graag wil. We zijn vertrokken vanuit die principes en we hebben dan ook een eerlijk systeem uitgewerkt. Dat is voor een eerste lezing bij de regering beland. We hebben geen goednieuwsshow gebracht of zaken verdoezeld. Ik heb twee dingen heel duidelijk gezegd, en ik herhaal ze vandaag. Een, ik vind het heel belangrijk dat in lokale gemeenschappen scholen blijven bestaan omdat het inderdaad een bindmiddel is. Twee, omdat we een nieuw omkaderingssysteem maken dat transparanter en eerlijker is, en de uitersten dichter naar elkaar moet brengen, zullen er scholen zijn die qua lestijden dalen.

Er zijn in Vlaanderen scholen waar de ratio leerling/leerkracht dertien op één is, terwijl dat bij andere veel hoger ligt. Als dat van dertien naar vijftien gaat, is dat nog altijd geen catastrofe. Ze zitten daarmee nog altijd goed onder het Vlaamse gemiddelde. We hebben in het eerste voorstel al opgenomen dat de kinderen in de plattelandsgemeenten tellen voor 1,1.

Ze worden dus al meer gewogen. Ik heb toen gesproken over een overgangsbepaling en een structurele oplossing voor het voortbestaan van de lokale scholen. Momenteel loopt nog de discussie over de vragen: wat is een lokale gemeenschap? En wat is een goede afstand om een school te plaatsen?

Dat neemt iets meer tijd in beslag omdat we heel gedetailleerde informatie hebben opgevraagd. Het heeft lang geduurd voor de administratie die informatie kon geven. We zijn nu wel in staat om voor elke school de juiste afstand tot een andere school te berekenen. We kunnen nu bekijken wat dat heel concreet betekent per school op niveau. We wisten dat al in de lestijden, we gaan dat nu verder verfijnen. We gaan na hoe we onze belofte dat lokale scholen in lokale gemeenschappen kunnen blijven bestaan, kunnen waarmaken. Er zullen scholen lestijden verliezen. We gaan na hoe we dat op een objectieerbare transparante en rechtvaardige manier kunnen doen.

We blijven de timing van 1 september 2012 aanhouden. Het ontwerp van decreet zal midden januari wellicht voor een tweede lezing bij de regering passeren. Ik hoop dat we in de komende dagen of weken nog een akkoord kunnen vinden over de principes. Het is inherent aan onderwijs, dat weet u ook mevrouw Vanderpoorten, dat over het voorstel van de minister wordt onderhandeld, dat er commentaar komt, dat de mensen bezorgd zijn, dat er gelobbyd wordt.

Ik hoop dat u ook de bezorgdheid van de Vlaamse Regering deelt. Als we 52 miljoen euro – een groot bedrag in deze tijd – recurrent in het basisonderwijs investeren, willen we de verdeling ervan eerst bestuderen. We willen dat op een eerlijke en duidelijke manier doen. Ik begrijp dat verandering onrust wekt. Het is aan ons om die bezorgdheid weg te nemen en goede argumenten te vinden voor het eventuele verlies van lestijden.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, uit uw antwoord blijkt dat er nog geen definitieve beslissingen zijn genomen en dat we nog moeten wachten tot september 2012.

Minister Pascal Smet: Nee, januari.

De heer Boudewijn Bouckaert: Waarvan akte.

Ik ben blij dat u inziet dat er voor de dorpsscholen iets speciaals moet gebeuren. U geeft het cijfer van 1,1. Ik weet niet of dat voldoende is. U moet zich goed realiseren, minister, dat dorpsscholen voordelen hebben die Onderwijs overstijgen. Als er wordt gecentraliseerd moeten de ouders over en weer rijden. Dat heeft een impact op de mobiliteit en het milieu. Ik wil de vraag benadrukken om echt zorg te dragen voor het dorpsweefsel. Dat heeft goede voorbeelden. Ik heb zelf een dochter in zo'n dorpsschooltje, en dat is Vlaanderen op zijn best. Dat is een kleinschalig schooltje met een heel goede sfeer, waar ook de integratie van allochtone kinderen op zijn best verloopt.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Uiteraard heb ik alle respect voor de extra middelen die naar dit onderwijsniveau gaan. Ik wil echter ook een bezorgdheid uiten. Toen destijds het GOK-decreet werd goedgekeurd, waren er twee bezorgdheden: geld voor de GOK-kinderen en geld voor de zorgkinderen die over alle scholen verspreid zitten. Ik wil voorkomen dat door het accent te leggen op de grote steden en de GOK-elementen, de zorg in het gedrang komt. Als men kleine scholen minder gaat financieren, kan de zorg daaronder lijden. Als dat niet het geval is, des te beter.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Het zal niemand verbazen dat ik me aansluit bij deze vraag. Dorpsscholen zijn immers bijzonder belangrijk voor de kwaliteit van het onderwijs en voor het sociale weefsel van het platteland. Ongeveer 950 schooltjes hebben meerdere vestigingsplaatsen. Wanneer ze gelegen zijn op meer dan 2 kilometer afstand van elkaar, tellen ze apart.

Minister, ik pleit ervoor om die aparte telling minimaal voor plattelandsgebieden en randstedelijke gebieden te behouden en/of de verfijning die er nu reeds is voor het platteland met minder dan 200 inwoners per vierkante kilometer nog verder aan te passen. Tot nu toe spreken we slechts over een twintigtal gemeenten in Vlaanderen. Dat is veel te beperkt en bedreigend voor een aantal dorpscholen.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Collega's, minister, ik ben blij dat u wakker wordt. Al een jaar stel ik vragen aan de minister over de nieuwe omkadering van het basisonderwijs. We hebben een rapport besproken van het Rekenhof dat een evaluatie had gemaakt van het GOK-decreet. Wij zijn decretaal verplicht die evaluatie te doen na 3, 6 en 9 jaar, maar u laat dat na. U hebt aangekondigd dat u de GOK-financiering wilt uitbreiden naar een reguliere financiering voor het basisonderwijs. De kleine schooltjes vrezen dat op basis daarvan meer middelen zullen gaan naar scholen in de steden en niet naar de plattelandsscholen.

Minister, u zegt dat u een eerlijk systeem wilt met objectieve criteria. In het rapport van het Rekenhof staat dat de criteria voor het GOK-onderwijs geen objectieve criteria zijn voor reguliere financiering. Ik stel dan ook voor dat de voorzitter van de commissie vraagt dat er een opvolgingsaudit zou gebeuren door het Rekenhof van die GOK-criteria. Ik denk dat alle collega's daarmee akkoord zullen gaan. Het Rekenhof kan dan bepalen of die GOK-criteria die u wilt uitbreiden naar de reguliere financiering, objectief zijn. Dat zal pas een basis zijn voor de plattelandsscholen om te reageren.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, wat hier belangrijk is, is dat u extra zult investeren en dus meer geld ter beschikking stelt. We horen hier al geruime tijd dat het water bepaalde kleuter- en basisscholen aan de lippen staat. In bepaalde klassen zitten te veel kinderen.

Ik kan me voorstellen dat dit een evenwichtsoefening wordt, ondanks de extra middelen. In klassen met weinig leerlingen zullen er extra leerlingen bij moeten komen. Minister, ik heb u nergens horen zeggen dat u aan de middelen zult raken die nu via het GOK-decreet aan scholen worden toegekend. Ik ga ervan uit dat dit heel evenwichtig zal worden bekeken. Ik begrijp ook dat sommige scholen nu al aan de alarmbel trekken. Er circuleren immers geruchten. Ik ben er echter van overtuigd, minister, dat u zult zorgen voor een evenwichtige verdeling van de middelen en dat u zult komen tot een goede oplossing.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik sluit mij graag aan bij de twee vraagstellers en de betogen van de collega's.

Minister, u zegt dat er 52 miljoen euro werd geïnvesteerd om de basisscholen beter te omkaderen. Ik neem aan dat dat cijfer correct is.

Er zijn heel wat spookverhalen in omloop over de normen, de besteding en de grootte van klassen. We waren het er, over de partijgrenzen heen, over eens dat we naar kleinere klassen moeten streven via de middelen die daarvoor werden uitgetrokken.

Minister, het lijkt mij verstandig dat u oog hebt voor de specifieke noden van scholen op het platteland en dat u om een tweede lezing hebt gevraagd. Kinderen die uit een zeer kleine school komen, vallen in het secundair onderwijs meteen op door de rust die ze uitstralen.

Minister, ik vraag u zeer duidelijk te zijn in uw communicatie, zodat de scholen weten waar ze aan toe zijn en zodat die basis kan blijven staan.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, de dorpscholen zorgen inderdaad voor zeer levendige plattelandsgemeenten. Ik hoor dat u eerlijke systemen en objectieve criteria wilt uitwerken. U zou daarbij vooral een afstandsregel in acht willen nemen.

Ik waarschuw u dat in onderwijs alles niet zomaar te objectiveren valt. Sommige scholen liggen in afstand misschien wel dicht bij elkaar, maar worden van elkaar gescheiden door een grote snelweg, waardoor het zinvol is om de beide scholen te behouden. Ik vraag u voorzichtig te zijn met berekeningen van computerprogramma's en het opstellen van regels van achter een bureau. U hebt zo al geprobeerd de klasgrootte te objectiveren en stelde dat er gemiddeld 20 kinderen in een klas zitten. Dat is echter in het verkeerde keelgat geschoten van de mensen uit het onderwijs. Ze zijn namelijk vet met een gemiddelde van 20, wanneer er uitschieters van 30 kinderen zijn enerzijds en heel kleine klassen anderzijds.

Minister, ik zou dus opletten als ik u was en proberen die dorpscholen te behouden, omdat die essentieel zijn voor het sociale weefsel op het platteland.

Minister Pascal Smet: Ik begrijp de bezorgdheid. Het siert u dat u wilt opkomen voor uw scholen. Ik vind zelf dat lokale scholen moeten blijven bestaan in lokale gemeenschappen. Dat is inderdaad essentieel voor het lokale weefsel op het platteland. Mijnheer Bouckaert, dat platteland bestaat overigens wel degelijk. U moet niet doen alsof Vlaanderen één grote stad is. Er zijn maar een paar steden in Vlaanderen. Daarnaast zijn er suburbane gebieden en ook het platteland.

Nogmaals, ik begrijp de bezorgdheid.

Mijnheer De Meyer, u hebt er terecht op gewezen dat we in de eerste lezing van het ontwerp van het decreet een aantal bepalingen hebben opgenomen. Zo ook dat een kind in een plattelandsgemeente met minder dan 200 inwoners per vierkante kilometer, meer weegt dan in een doorsneegemeente in Vlaanderen, namelijk 1,1. Op het moment dat ik dat heb voorgesteld, heb ik duidelijk gezegd dat dat verder moet worden verfijnd en dat we verder naar een structurele oplossing moeten zoeken. Men wist dat dus. Het is niet 'stoemelings' gebeurd.

Ik wil een aantal misverstanden wegwerken. In de nieuw uitgewerkte regeling is het niet zo dat het platteland moet betalen voor de stad. Dat kan ik ook met cijfers aantonen. In de steden zijn er ook scholen die zullen moeten inleveren qua aantal lestijden. Platteland en stad zijn dus neutraal. Het ene compenseert het andere niet.

Ten tweede suggereren sommigen dat we die 52 miljoen euro voor het kleuteronderwijs gaan halen zijn bij het lager onderwijs. Dat klopt niet. Die 52 miljoen euro is extra, nieuw geld dat recurrent, dus elk jaar opnieuw, wordt geïnjecteerd. In het huidige voorstel zal het lager onderwijs 2 procent winnen en het kleuteronderwijs 8 procent. Ze winnen dus allebei. Het is niet zo dat het lager onderwijs moet betalen voor het kleuteronderwijs.

Het derde misverstand is dat we de GOK-criteria over alle scholen zouden uitbreiden. Ook dat klopt niet. In het regeerakkoord staat dat we die GOK-middelen zullen ontkleuren. De scholen moeten nog wel een GOK-beleid voeren, maar de middelen worden ontkleurd. Bovendien zit daar ook een bandbreedte in: een deel van die middelen wordt daar specifiek aan gegeven. Het is dus niet zo dat plotseling alleen nog de GOK-criteria zullen tellen om de omkadering over heel Vlaanderen te tellen.

Men mag ook niet vergeten dat we ook Nederlands als aparte indicator meenemen. Voor heel wat scholen in Vlaanderen, ook in plattelandsgemeenten, is dat een wenselijke zaak.

Ik begrijp de bezorgdheid die er is. Mevrouw Meuleman, we zijn nu aan het objectiveren. U hebt wel een heel merkwaardige uitspraak gedaan. Ik vind dat je in het leven veel dingen kunt objectiveren. Je kunt bepaalde emoties misschien niet objectiveren, maar veel dingen wel. Dat betekent niet dat de ratio altijd juist is, dat is nog iets anders, maar ik denk wel dat cijfers heel wat kunnen vertellen. Ik denk ook niet dat er in Vlaanderen zoveel autostrades zijn dat er

plots tussen twee kleine schooltjes een autostrade loopt. De uitzondering is een uitzondering en laat dat een uitzondering blijven.

Laat ons vooral nagaan hoe we op een redelijke manier kunnen definiëren wat een lokale gemeenschap is en welke afstand nodig is om het lokale weefsel op het platteland veilig te stellen. Deze oefening zijn we nu aan het maken, en daarom hebben we die cijfers opgevraagd.

Als de Vlaamse Regering beslist om recurrent 52 miljoen euro te investeren, dan moeten we tegelijk ook naar de fundamente van het omkaderingssysteem durven te kijken, want anders zal de Vlaamse Regering niet goed bezig zijn.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, u hebt de bezorgdheid begrepen. We vieren vandaag veertig jaar Vlaams Parlement. Bij de uitreiking van het boek deze ochtend zei een van de sprekers dat het scheppen van een nieuw ‘wij-gevoel’ in Vlaanderen een van de grootste uitdagingen voor Vlaanderen is.

Ik denk dat deze discussie daar een beetje bij aansluit. Ik koppel een aantal dingen aan elkaar. Ik lees bijvoorbeeld in de Stadsmonitor dat de stedelijke bevolking stijgt, maar dat de jonge gezinnen de stad ontvluchten en suburbaan gaan wonen. Ik lees bijvoorbeeld ook dat u voorstelt om in de stad totaal andere onderwijsmethodes te creëren die afgestemd zijn op de leefwereld van de kinderen in de stad. Ik lees ook dat bij de leerkrachten in het plattelandsonderwijs het gevoel leeft dat steden zeer sterk bevoordeeld worden in omkadering. Er worden cijfers gegeven van vijf keer meer. We dreigen daardoor te evolueren naar het gevoel dat er een duaal onderwijslandschap is, zodat er op de duur twee ministers van Onderwijs nodig zijn: een minister van Onderwijs in de steden en een minister van Onderwijs op het platteland. Voor die laatste functie zou ik dan zeker de heer De Meyer voorstellen.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, ik onthoud uw bezorgdheid, maar ik onthoud ook dat nog niet alle fracties op dezelfde lijn zitten, ook niet binnen de meerderheid. We zullen het in de gaten houden en het debat zal zeker worden voortgezet.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Martens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de voortschrijdende ontbossing van Vlaanderen en de achterstand in de afbakening van ruimte voor bos in het kader van de afbakening van de gewenste agrarische en natuurlijke structuur

ACTUELE VRAAG van de heer Dirk Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de voortschrijdende ontbossing van Vlaanderen en de achterstand in de afbakening van ruimte voor bos in het kader van de afbakening van de gewenste agrarische en natuurlijke structuur

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, minister, collega's, het wordt zo'n jaarlijkse traditie. Deze week bracht de Vereniging voor Bos in Vlaanderen haar Bosbarometer uit. Dat instrument is ontwikkeld om de vinger aan de pols van het Vlaams bosbeleid te houden.

De barometer staat op storm. Uit de Bosbarometer blijkt dat Vlaanderen in 2010 nog eens 500 voetbalvelden aan bos verloor, in weerwil van een groeiend maatschappelijk draagvlak voor nieuwe bossen, in weerwil van wat in het regeerakkoord staat – het realiseren van de doelstelling van het ruimtelijk structuurplan voor de uitbreiding van het bosareaal met 10.000

hectare –, in weerwil ook van de internationale trend. In Europa is de laatste twintig jaar een extra bosareaal van 2,5 miljoen hectare ontstaan.

Vlaanderen slaagt er dus niet in om zijn doelstellingen te halen. Een van de redenen is een talmende ruimtelijke ordening. Sinds het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is er maar 20 procent van de doelstelling van 10.000 hectare bijkomend bos gerealiseerd.

Uw collega, minister Schauvliege, had vorig jaar, ook naar aanleiding van het uitbrengen van de bosbarometer, aangekondigd twintig groene ruimtelijke uitvoeringsplannen per jaar te zullen doen goedkeuren door de regering, om meer ruimte aan bossen te kunnen geven. Welnu, voor dit jaar staat de teller op nul: we hebben geen enkele ruimtelijk uitvoeringsplan zien goedkeuren voor nieuwe ruimte voor bossen. In 2010 is er zelfs 0 euro uitgegeven aan daadwerkelijke bosuitbreiding. Minister, waar staan we nu met dat befaamde AGNAS-proces, waarin men de natuurlijke en agrarische structuur zou afbakenen en net in meer ruimte voor bossen zou voorzien?

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister, ik wist al dat we zone-eigen en zonevreemde bossen hadden, maar deze namiddag heb ik geleerd dat er nu ook legale en illegale bossen zijn. Dat verrast me. Bij nacht en ontij is er blijkbaar een bos aangeplant. Voor alle duidelijkheid, mijn vraag betreft de legale, zone-eigen bossen en de ruimte daarvoor. Ik sluit me aan bij het betoog van de heer Martens, maar wil even terugkomen op de commissiebespreking die we in juni hebben gehouden over de voortgang van de afbakeningsprocessen. Daaruit bleek dat in de volledige planperiode van het RSV, van 1994, 1995 tot 2012, slechts 2000 hectare van de beloofde 10.000 hectare bos werd gerealiseerd. Dat is slechts 20 procent op ongeveer vijftien jaar. Bij de herziening van het RSV dit voorjaar heb ik er al op gewezen dat we achterlopen op die planning, en heb ik gesteld te vrezen dat we de doelstelling van 2013 – zoals die nu is verlegd – niet zullen halen.

Nu is het bijna 2012. We naderen het einde van de rit en zullen die 8000 hectare volgend jaar dus in één beweging moeten realiseren, of we zullen ze niet hebben. Hoe zult u in 2012, gezien die korte tijdspanne, die ontbrekende 8000 hectare bos nog realiseren?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, ik denk dat de beide sprekers de fout niet hebben gemaakt, maar er is natuurlijk een verschil tussen de planning van een bos en het verwezenlijken ervan. Ik ben verantwoordelijk voor de planning en wil het daar dan ook voornamelijk over hebben.

Als het gaat over de planning van nieuwe bosgebieden, komen we eigenlijk al heel snel bij AGNAS terecht. U weet allebei dat die AGNAS-procedure ook is gebaseerd op wat de commissie-Sauwens heeft gezegd, namelijk dat we heel vroeg met iedereen aan tafel gaan zitten en veel tijd besteden aan het vooroverleg, om te proberen een draagvlak te creëren. U beseft beide wellicht dat dit niet zo eenvoudig is voor bossen, hoewel wordt gezegd dat het draagvlak groot is. Wie bossen creëert, neemt automatisch iets weg van iemand. In vele gevallen wordt landbouwgrond weggenomen van een aantal boeren. Dat vergt natuurlijk ook enigszins een draagvlak. Die mensen willen wat vooruitzicht hebben in hun landbouwproces. Ze willen zien wanneer dat moet en kan worden gerealiseerd.

Een ander aspect is dat verkeerdelijk wordt gedacht dat alleen AGNAS een mogelijkheid is. Een GRUP geeft ook een mogelijkheid. Ik neem het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel als voorbeeld. In dat GRUP zijn ook heel uitdrukkelijk groene gebieden ingetekend.

Het rapport maakt, denk ik, een fout als het stelt dat er alleen in donkergroene gebieden bossen mogelijk zijn. Ook in natuur- en parkgebied kunnen bossen worden gecreëerd. Als we die in overweging nemen, blijkt er van midden 2008 tot midden 2011 3100 hectare aan

groene gebieden, natuurgebieden, reservaten en bosgebieden is gecreëerd. Dat is natuurlijk iets anders. Als alleen het donkergroene gebied telt, bevinden we ons in een andere situatie.

Wat AGNAS en de vraag hoe we dat kunnen versnellen betreft: we zijn volop bezig met die evaluatie. We bekijken hoe we dat proces nog kunnen versnellen, ook in het licht van de drietrapsraket die is voortgevloeid uit de werkzaamheden van de commissie-Sauwens, die u mee hebt gesteund. We zien dat, indien er een draagvlak wordt gecreëerd en een landbouwer er bijvoorbeeld mee akkoord gaat over zes of tien jaar bosgebied op zijn stuk grond te laten creëren, die afspraken nu misschien wel kunnen worden gemaakt, maar er soms problemen rijzen op het vlak van de wetgeving.

Als we weten dat het binnenkort bosgebied wordt, dan kunnen er een aantal dingen niet meer gebeuren en dat heeft een aantal legistische problemen tot gevolg. Ook dat zullen we in de evaluatie, die we in het begin van volgend jaar zullen afronden, met de verschillende collega's bekijken. We zullen met de collega bevoegd voor de landbouw en met de collega bevoegd voor het leefmilieu bekijken hoe we het proces kunnen versnellen zodat we die aspecten inzake planning, en dus niet inzake realisatie, effectief kunnen realiseren.

Ik heb nog een laatste punt. Wat u de 'zonevreemde bossen' noemt, zou ik de 'ruimtelijk bedreigde bossen' noemen, want men heeft me gezegd dat 'zonevreemde bossen' geen juiste benaming is. Die bossen vallen volledig onder de bevoegdheid van minister Schauvliege en zij is bezig met een plan van aanpak ter zake. We moeten er dus even op wachten om ook dat aspect te bekijken.

De heer Bart Martens: Minister, ik ben het met u eens dat niet alleen in bosgebieden bossen kunnen worden gerealiseerd, dat kan ook in landbouwgebied. We merken echter op dat grondeigenaars die vrijwillig tot bebossing willen overgaan, telkens botsen op een negatief bindend advies – een van de weinige bindende adviezen die we nog hebben – van de administratie Landbouw.

Ik ben het ook met u eens dat we moeten zoeken naar een maximaal draagvlak, maar het draagvlak mag geen zitvlees worden. Ik stel alleen maar vast dat we van de beloofde twintig ruimtelijke uitvoeringsplannen per jaar, er het laatste jaar nul hebben gezien. Dat ligt niet alleen aan een gebrek aan draagvlak.

Kijken we even naar het stadsrandbos van Antwerpen. In de gemeente waar u zelf woont, Edegem, en in Kontich en Aartselaar zou een reusachtig stadsrandbos komen. Die plannen waren al volledig klaar op het einde van de vorige legislatuur. We zijn nu twee jaar later en er is nog niet eens een openbaar onderzoek opgestart. Dus, alstublieft minister, ik meen dat hier meer dan een tandje moet worden bij gestoken. De gemeente Aartselaar en de provincie vragen bovendien delegatie om zelf via de provincie dat ruimtelijk uitvoeringsplan te mogen realiseren. Als het gewest het niet doet, geef dan minstens aan de lokale besturen de kans om het te doen.

De heer Dirk Peeters: Mijn reactie is voor een stuk gelijklopend met die van de heer Martens. Ik wil wijzen op het draagvlak dat bij de bevolking bestaat om over te gaan tot de herbebossingsacties. Ik wil ook wijzen op het feit dat, wanneer zelfs privépersonen of landbouwmensen de vraag stellen om actief te mogen meewerken aan herbebossingsprogramma's, ze vaak botsen op de administratie. Het programmadecreet zal hier waarschijnlijk een oplossing aan bieden, ik ben daar blij mee, het zal ons een beetje vooruit helpen, maar ik stel ook vast dat we in de periode van het Structuurplan Vlaanderen, in die vijftien jaar, de groene doelstellingen, waarvan bos er één is, totaal hebben genegeerd en verwaarloosd. Dat verklaart natuurlijk de achterstand. Slechts 20 procent op vijftien jaar, dat ligt niet alleen aan u, minister, maar ook aan uw voorgangers, maar het zegt wel iets over de prioriteit die de Vlaamse Regering op dat vlak stelt.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Voorzitter, minister, ik vind dat er werk gemaakt moet worden van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. U hebt in uw beleidsnota aangekondigd dat u dat zou doen. De afbakening van de bossen laat op zich wachten, maar uw conceptnota of uw nota inzake een afwegingskader voor de windmolens, iets waar ook iedereen op wacht, komt er evenmin aan.

De minister van Ruimtelijke Ordening moet keuzes maken en daarbij kan niet iedereen gespaard worden. U schuift de zaken voortdurend voor u uit, maar zo kunnen de planningsprocessen niet evolueren. U wilt voor iedereen een draagvlak creëren, maar in een samenleving zijn er tegengestelde belangen. Het is aan u om keuzes te maken. Ik meen dat u in uw planningsprocessen wat sneller moet gaan.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, planning en inkleuring zijn natuurlijk één zaak, de minister zei het al. We kennen de knelpunten in verband met AGNAS, denken we alleen al aan de planschade. Maar de uitvoering op het terrein is iets anders en voor die uitvoering kijken we niet alleen naar minister Muyters, maar toch ook wel naar minister Schauvliege. Zonevreemde bossen zijn een probleem, het gaat om 45.000 hectare. Ik wacht persoonlijk toch op het plan van aanpak dat minister Schauvliege heeft beloofd voor het einde van dit jaar – de tijd dringt dus – en ook naar de resultaten van het overleg met het middenveld die ze ons heeft beloofd.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Als je de AGNAS-procedure doorloopt zoals de minister stelt, lijkt het niet meer dan normaal dat je de correcte zoneringen handhaaft om er invulling aan te geven. Anders vraag ik me af waarom er nog een AGNAS-procedure met zoveel inspraak en draagvlak moet worden doorlopen.

Minister, u zei dat er wordt nagegaan wat er mogelijk is voor het landbouwgebied, maar ik ga ervan uit dat er in de AGNAS-procedure naar alle gebieden wordt gekeken en dat dat niet de enige zone is.

Minister, heb ik het goed begrepen dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de groene kleur ten aanzien van enerzijds natuur en anderzijds bos? Als er in de AGNAS-procedure groenzones worden afgebakend, is er in principe ook bebossing mogelijk.

Minister Philippe Muyters: Dat klopt. In natuurgebied kan ook bos komen. Het is niet zo dat er alleen in donkergroen gebied bossen kunnen worden aangeplant.

Mevrouw Van Volcem, natuurlijk moeten er keuzes worden gemaakt, maar jullie hebben er in de commissie-Sauwens samen voor gekozen om een draagvlak te creëren voor alle partners. Natuurlijk zijn er tegengestelde belangen. De landbouwer zal dit gebied anders bekijken dan natuurgebieden.

Ik hoor hier altijd dat er in ruimtelijke ordening voor alles een draagvlak is, tot je op het terrein komt. Op het terrein zie je altijd een draagvlak voor een motorcrossterrein, tot je in iemands tuin komt, want dat is er geen draagvlak meer. Dat telt ook voor bos. Men is voor het draagvlak, maar pas op als een landbouwer morgen een hectare verliest. Ik zie dat Lode Ceysens net binnenkomt, hij komt op het juiste moment. De discussie wordt altijd opnieuw ten gronde gevoerd. Ik dacht dat de keuze in de commissie-Sauwens heel duidelijk was.

Over de windmolens hebben we het gehad in de commissie. Daarom moeten we het er hier niet over hebben. Ik heb daar gezegd welke procedure we volgen, welk rapport er is gegeven. We hebben ons werk gedaan en we zetten nu de volgende stap.

Die 20 procent gaat over het donkergroen. Van begin 2008 tot midden 2011 is er 3100 hectare omgezet naar bos, natuur en reservaten. Ofwel nemen we die filosofie, ofwel praten we over verschillende zaken. We mogen niet alleen het donkergroene bekijken.

Mijnheer Martens, u had het over het negatief bindend advies. De Vlaamse Regering heeft beslist de bindende adviezen weg te werken. Daarvoor zullen de nodige voorstellen worden gedaan.

Ik ga ervan uit dat iedereen hier akkoord gaat met de filosofie, met het creëren van draagvlak voor het AGNAS-proces. Hier en daar is die voor verbetering vatbaar, zowel logistiek als inzake snelheid. We proberen in overleg met de ministers van Landbouw en Milieu de nodige stappen te zetten. Die zullen worden afgerond in de loop van januari. Maar ik herhaal dat de bossen niet alleen op donkergroen terrein kunnen.

De heer Bart Martens: Minister, we moeten vooruit. Alle studiewerk in het kader van de AGNAS-procedure ligt klaar. In de dertien buitengebiedregio's is het nodige studiewerk gedaan om weloverwogen keuzes te kunnen maken, om de twintig beloofde groene RUP's per jaar te kunnen opleveren. We zijn in de laatste weken van het internationaal jaar van het bos. Zet de beuk erin, sleep niet langer met de voeten en ga voor het realiseren van de doelstellingen uit ons regeerakkoord. (*Applaus*)

De heer Dirk Peeters: Minister, de Vlaamse Regering is de uitvoerende macht en voert uit wat dit parlement beslist. Dit parlement heeft tot driemaal toe over het RSV beslist dat die 10.000 hectaren er moeten komen. We staan één jaar voor de uitvoering ervan. De toestand is niet hopeloos, maar toch ernstig. Ik wens u veel succes in uw streven om dit af te ronden, maar ik vrees dat ik hier volgend jaar opnieuw zal staan met dezelfde vraag en zal moeten vaststellen dat het niet gerealiseerd is. Dat zou absoluut niet mogen. (*Applaus bij Groen!*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Willy Segers tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de tewerkstellingscijfers van migranten in Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van de heer Ivan Sabbe tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het opkrikken van de werkgelegenheidsgraad bij allochtonen om de armoede in die bevolkingsgroep terug te dringen

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, uit onderzoek van de Universiteit Antwerpen in het kader van armoedebestrijding blijkt dat er een opmerkelijk verschil is qua tewerkstelling in de regio's Vlaanderen, Brussel en Wallonië, vooral wat betreft allochtonen. Het onderzoek wijst aan dat onder meer het verplichte inburgeringsbeleid in Vlaanderen daarin een rol zou kunnen spelen, maar benadrukt ook die 'zou'. Bovendien blijkt uit de cijfers dat er voor allochtone vrouwen duidelijk problemen zijn. Om en bij de 70 procent van de Turkse of Marokkaanse vrouwen zou niet aan het werk zijn en zich ook nergens aanbieden. Voor Brussel is dat zelfs 80 procent. Daarover hebben we het vorig jaar tijdens het actualiteitsdebat in deze plenaire vergadering zeer uitvoerig gehad.

Minister, het Vlaamse regeerakkoord heeft een heel specifieke passage die ik zou willen citeren over deze thematiek en kansengroepen: "De arbeidsmarktsituatie van kansengroepen blijft stelselmatig minder goed. Hoewel heel wat maatregelen openstaan voor alle werkzoekenden of werknemers, stellen we in de praktijk vast dat vaak die mensen die de meeste behoefte hebben aan opleiding, begeleiding enzovoort minder gebruikmaken van die maatregelen. We opteren daarom voor een aanpak van maatwerk en selectiviteit." Dat is toegelicht in uw beleidsbrieven.

Minister, hoe staat u tegenover deze cijfers, ook in het kader van het armoededossier? Waar ziet u eventueel ruimte voor verbetering in de aanpak, hetzij bij u, hetzij in andere beleidsdomeinen?

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Voorzitter, minister, achtbare collega's, we hadden daarjuist weinig licht in het parlement, maar er is ook wat meer licht nodig in de arbeidsmarkt. De studie waarnaar de heer Segers verwijst, geeft aan dat vandaag drie vierde van de werkzoekende werklozen in de vier kansengroepen zit, namelijk 50-plussers, allochtonen, laaggeschoolden en arbeidsgehandicapten. Als we dieper gaan, stellen we vast dat 46 procent van hen allochtoon is.

Dat is vrij ontmoedigend, zeker als we weten dat er ook een andere evolutie is in de arbeidsmarkt. In vergelijking met een jaar geleden is er vandaag 6 procent minder werkloosheid bij de autochtone Vlamingen, terwijl er bij de allochtone Vlamingen een stijging is van 1,3 procent. Dat is de tegenovergestelde beweging. Ik verwijs naar het artikel en de studie. We zitten met een ernstig probleem. Ik heb ook altijd gesteld in het parlement dat er een verband is tussen niet werken en armoede. In het Jaarboek Armoede zien we dat ook: bij de Marokkanen loopt 54 procent het risico op armoede, bij de Turken meer dan 30 procent en bij de autochtone Vlamingen slechts 12 procent.

Minister, we hebben duidelijk een probleem. U weet ook dat de openstaande vacatures op een jaar met 8,6 procent zijn gestegen. We hebben een vragende markt. Wat gaan we nu concreet doen? Ik heb u dat al vaak gevraagd en u hebt geantwoord. Maar ik wil echt weten of we niet concreter kunnen worden en of we niet veel dieper in de markt moeten gaan om dat op te lossen.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Segers, ik ben er zeker van overtuigd dat integratie een belangrijk aspect is. U weet ook dat de cijfers in Vlaanderen beter zijn dan in de andere regio's. Minister Bourgeois draagt daartoe zeker zijn steentje bij. Ik denk dat het element integratie zeker mee bepaalt dat wij, hoewel we slecht scoren, beter scoren dan de andere regio's.

In het arbeidsmarktbeleid is het Nederlands als tweede taal een belangrijk aspect. Een mogelijk verbeterpunt dat ik zie, is dat we Nederlands beschouwen als een beroepsgerichte opleiding. Dat wil zeggen dat indien iemand weigert Nederlands te volgen, wij de transmissie doen naar het federale niveau, dat nog altijd bevoegd is om wel of niet iemand te schorsen.

De vrijheid om zich wel of niet in te zetten op de arbeidsmarkt, geldt nog altijd in Vlaanderen. U spreekt over de allochtone bevolking. Het federale migratiebeleid is daar natuurlijk het meest verantwoordelijk voor. Maar als iemand hier eenmaal is, kunnen wij hem niet verplichten om mee te doen, als hij niet aan een uitkering wil voldoen.

Enerzijds zetten we uitdrukkelijk in op Nederlands als tweede taal. Anderzijds is er de mogelijkheid om de transmissie te doen als iemand weigert om Nederlands te volgen. Dat zijn twee belangrijke aspecten.

Mijnheer Sabbe, u staat hier inderdaad bijna elke week. U was ook aanwezig in de commissie, maar hebt zich verontschuldigd bij het antwoord. Was u bij het antwoord nog aanwezig geweest, dan had u gehoord dat de manier van werken is zoals in het verleden. U weet dat ik niet alle instrumenten heb. U weet dat ik niet kan dwingen. Ik moet er mij zelfs niet over uitspreken of ik dat zou doen of niet, want ik heb het instrument niet. Binnen de instrumenten die ik wel heb, weet u dat ik vandaag niet meer geloof in een beleid dat doelgroepspecifiek is. Ik ben voor diversiteitsplannen, maar alleen als ze gekoppeld zijn aan een HR-beleid in een bedrijf. Een diversiteitsplan moet ingebed zijn in een filosofie van HR-beleid dat talenten en competenties mogelijk maakt.

U weet dat ik ga voor competenties en talenten. Wij zijn erop gericht om maatwerk te leveren. Dat staat in het regeerakkoord. We willen de afstand tot de arbeidsmarkt meten, en dan bekijken op welke manier we kunnen remediëren. Ik wil dat doen met een draagvlak, samen met de sociale partners. Een arbeidsmarktbeleid kun je alleen met succes voeren samen met de sociale partners. Ik heb hun gevraagd om een aantal zaken voor te bereiden en een voorstel naar voren te schuiven.

Ik heb donderdag ook al gezegd dat je zo'n volledige wijziging naar een competentie- en talentbeleid op maat, dat zowel bij de werkgevers als de werknemers fundamentele consequenties heeft, niet in een vingerknip kunt doen. Dat doe je rustig aan. Je moet bekijken welke stappen je kunt zetten. Dit is het eindpunt dat we hebben, en dan moet je de dingen erop inrollen. Ik ga ermee akkoord dat er dan nog sensibilisering is voor verkeerde percepties, maar vandaag moet je kijken waar we naartoe willen, en moeten we de instrumenten meer en meer inzetten om meer op maat en gericht te kunnen werken. Dat is de filosofie die wij hanteren.

De heer Willy Segers: Ik sluit me volledig aan bij de slotopmerking van de minister wat betreft het maatwerk. Dat zal inderdaad de methode zijn. Dat is materie waar in de bevoegde commissie geregeld over gedebatteerd wordt.

Het zal duidelijk zijn dat ik mijn vraag ook gesteld heb vanuit het inburgeringsbeleid. Ik probeer erop te hameren dat inburgeringsbeleid niet alleen het beleid is van de minister van Inburgering, maar eigenlijk van alle ministers en beleidsdomeinen.

Deze cijfers zijn niet slecht voor Vlaanderen. Het kan beter, maar als je ze vergelijkt met de andere regio's, is er toch wel iets te zeggen voor de vorm van inburgeringsbeleid die we momenteel voeren en die we nog zouden moeten kunnen versterken.

De heer Ivan Sabbe: Minister, u geeft aan dat u dat in de commissie hebt gezegd, maar er is natuurlijk een verschil tussen een vingerknip en een slakkengang. U hebt mij beloofd dat u in het najaar de grens voor de activering zou verhogen van 55 naar 58. Intussen is Sinterklaas al voorbij. De weerkundige winter is al begonnen. Ik weet niet hoe lang het najaar voor u nog loopt, maar het is nog niet gebeurd. Ik denk dat u te veel naar de sociale partners kijkt.

De sociale partners hebben een probleem. Zij keren de werkloosheidsuitkeringen uit en krijgen daar nota bene 160 miljoen euro per jaar voor. Dat is het officiële cijfer van de federale overheidsdienst. De vraag is of je daarbij wel voldoende de roede spaart. Of spaar je de roede te veel? Zijn de mensen die baat hebben bij een hoge werkloosheidsgraad misschien niet de juiste mensen om ervoor te zorgen dat er een voldoende activering komt?

Minister, u hebt een schriftelijke vraag over de werk-welzijntrajecten die u hebt uitgestippeld beantwoord met te zeggen dat u daarop nog geen controle hebt uitgevoerd. Ik vernam van op het terrein, vanuit het OCMW, dat er zeker met de mensen die met welzijn te maken hebben – en de Visienota speelt daarop in – onvoldoende vanuit de VDAB wordt meegewerkt en dat er onvoldoende incentives worden gegeven aan het OCMW om daarover samen te werken.

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, ik was gisteren aanwezig bij de voorstelling van het boek 'Armoede en sociale uitsluiting in Antwerpen'. Toen was er geen sprake van taal maar van een systematische uitsluiting van een bepaalde groep.

Ik hoorde daar ook dat er sinds 2006 twee nieuwe groepen armen zijn bijgekomen: de mensen die hun energiefactuur niet meer kunnen betalen en de zelfstandigen. Bij de 33 procent arme Turken en de 54 procent arme Marokkanen creëren er velen hun eigen job als kleine zelfstandige. Maar vaak beginnen zij daar heel onbezonnen en zonder een degelijke vooropleiding aan. Mensen die zelf proberen om hun job te creëren en om zelf hun job in handen te nemen, moeten wij in deze tijden stimuleren. Minister, wat gaat u doen om deze

nieuwe categorie van armen te re-integreren in onze maatschappij of, beter gezegd, om ze opnieuw te laten herstarten, om een eigen zaak degelijk te kunnen beginnen?

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Voorzitter, ik ben heel blij met de vraag van mevrouw Zamouri. Ik had voorgesteld om vandaag een actuele vraag te stellen naar aanleiding van de voorstelling van dat jaarboek. Ik wilde het niet hebben over gekleurde armoede, maar over armoede bij zelfstandigen. Minister, de cijfers waren frappant. Meer dan 33 procent van de zelfstandigen leeft in armoede. Dat zijn 153.000 zelfstandigen. Als we daar nog eens de gekleurde zelfstandigen bijtellen, hebben we een nog groter probleem. Dat probleem, minister, zult u alleen niet kunnen oplossen. Wij hebben in de commissie al meerdere keren uitvoerig gesproken over de problematiek van de tewerkstelling van mensen van vreemde oorsprong. Belangrijk daarbij is ook de aanpak van discriminatie. Wij lazen de afgelopen week in de kranten dat bepaalde lezers van bepaalde kranten zelfs vinden dat werkgevers mogen discrimineren. Moet u dan niet, naast uw andere beleidsmaatregelen, nog meer op dat probleem inzetten?

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister, het is inderdaad correct dat de heer Sabbe regelmatig deze vraag stelt. Niet elke week maar toch regelmatig. U hebt inderdaad al regelmatig geantwoord. Maar het probleem raakt niet opgelost. Ik zie dat het elke week erger wordt. Kijk maar naar de werkloosheidscijfers van 2008, voor de crisis echt toesloeg. Bij de autochtone werklozen was het probleem op een gegeven ogenblik, in november 2009, zeer erg, maar dan heeft het zich nagenoeg hersteld. Bij de allochtonen is het probleem alleen maar erger geworden. Er zijn ongeveer 30 procent meer werkloze allochtonen dan in november 2008.

Minister, ik ondersteun uw aanpak, die u al meerdere keren in de commissie uit de doeken hebt gedaan. Ik ondersteun uw maatwerk aanpak. Maar het zal maatwerk in grote aantallen moeten zijn. In die zin komt u wel terecht in een doelgroepenbeleid. Dat doelgroepenbeleid zal uiteindelijk toch nodig zijn.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, we hebben de taalachterstand in de VDAB al besproken in de commissie.

We hebben hier een rapport van Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) waarin duidelijk staat dat dat beter kan, dat de VDAB niet altijd weet welke werklozen welke cursussen volgen en dergelijke. U hebt in de commissie al gezegd dat u dat in de toekomst meer zou opvolgen. Die inspanning moet absoluut worden geleverd.

Wat betreft het competentiebeleid moet er meer maatwerk zijn. Bij de allochtonen, ook bij de werkende allochtonen, liggen de armoedecijfers duidelijk hoger dan bij de autochtonen. Daar moeten we ook extra inspanningen leveren. Allochtonen werken meer onder hun diploma. Daarom moet het competentiebeleid specifiek naar die doelgroepen gericht worden.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens: De werkgelegenheidsgraad opkrikken is natuurlijk een gedeelde verantwoordelijkheid. De overheid kan haar steentje bijdragen, maar ook de werkzoekende zelf en de omgeving waarin hij opgroeit, draagt een verantwoordelijkheid.

Als het dan gaat over allochtonen in dezen, dan blijkt vooral taalkennis nog altijd een probleem, in tegenstelling tot wat sommige collega's in dit halfroond ook willen beweren. Als ik lees in het nieuwe boek van professor Ackaert van de Universiteit Hasselt dat de taalkennis van allochtonen zelfs nog verslechtert bij de jongere generaties in plaats van verbeterd, dan is dat een heel slecht signaal. Met de vinger wijzen naar de werkgevers en enkel verwijzen naar

uitsluiting of racisme, is al te gemakkelijk en vooral ook onterecht. Men moet eerst en vooral de hand in eigen boezem durven steken. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Sabbe, u begint nu plots over de ouderen, maar geen probleem, we zijn nog altijd in het najaar. U hebt gezegd dat we in de loop van het najaar, samen met de sociale partners, de evaluatie doen en dan de stap zetten naar de 58 jaar. Ik zie daar echt geen probleem. Opnieuw: ik doe het. U zou dat anders doen: u zou zonder sociale partners een arbeidsmarktbeleid voeren. U hebt duidelijk gezegd dat u dat anders zou doen. U beticht de vakbonden ervan geen constructieve houding te hebben. Dat is voor uw rekening, ik zeg dat niet. Ik probeer met die mensen samen tot een oplossing te komen, hoe moeilijk dat ook is, maar volgens mij is het de enige manier om dat te doen.

Wat betreft de zelfstandigen, hebt u natuurlijk gelijk. We voeren echter wel een beleid ten aanzien van gefailleerde zelfstandigen om die terug op te nemen, de stap te laten zetten en te activeren. We hebben centra die specifiek ten aanzien van allochtone mensen die zelfstandig willen worden, een heel traject hebben. Misschien is dat nog te weinig bekend, dat zal wel. We zullen verder inzetten op sensibilisering.

Ten aanzien van discriminatie, mevrouw Turan, hebt u gelijk. Ik ben ook 100 procent tegen elke vorm van discriminatie, dat weet u, dat is heel duidelijk. Wat betreft controle, weet u ook dat ik alleen ten aanzien van de uitzendkantoren enige bevoegdheid heb. De andere bevoegdheden wat betreft discriminatie zitten op het federale niveau. Ik veronderstel dat na de aanstelling van de nieuwe minister, er misschien op een andere manier zal worden gereageerd.

Het probleem verergert. Ik wil erop wijzen dat we in een situatie zitten dat we in Vlaanderen qua werkloosheidsgraad in zijn algemeenheid, zeer goed scoren. Ten aanzien van allochtonen hebben we nog een hele weg af te leggen. We moeten daar blijvend aandacht voor hebben. Ik ben het wel eens met de heer Janssens dat het overal zo moet zijn. Zowel het individu als de werkgever als eenieder, draagt een verantwoordelijkheid. Uiteraard speelt het hele aspect van het migratiebeleid een rol. Er is een verschil tussen een migratiebeleid om mensen naar hier te brengen om te laten werken en een migratiebeleid dat hen om andere redenen naar hier brengt. Dat is een discussie waard. Mensen komen soms binnen die absoluut niet de bedoeling hebben om ooit te gaan werken, maar die wij wel moeten activeren. Dat is een heel moeilijke situatie.

We zijn ermee bezig. Ik hoor hier iedereen praten over ‘allochtonen’, maar voor mij bestaat ‘de allochtoon’ niet, zoals ‘de vijftigplusser’ niet bestaat, ‘de man’ niet bestaat en ‘de vrouw’ niet bestaat. Wij zijn allemaal individuen, met onze eigen competenties en talenten. (*Opmerking van mevrouw Veerle Heeren*)

Neen, mevrouw Heeren, u hebt andere competenties en talenten dan uw vrouwelijke collega’s hier. Iedereen is een individu. Laat ons kijken naar het individu en nagaan op welke manier we dat individu kunnen helpen naar de arbeidsmarkt te gaan. (*Applaus bij de N-VA en Open Vld*)

De heer Willy Segers: Ik heb, vanuit de invalshoek van inburgering en allochtonen beschouwd, een aantal interessante opmerkingen gehoord. Het is zeker de moeite waard dit verder te bekijken. We hebben hier een aantal essentiële zaken, zoals cultuurverschillen, aangehaald. Dit is echter een zeer harde materie die voor het Vlaams bestuursniveau van bijzonder belang is.

De heer Ivan Sabbe: Eerst en vooral wil ik de minister even melden dat hij in functie van de parlementaire werkzaamheden nog welgeteld 14 dagen heeft om het najaar af te ronden. In kalenderdagen heeft hij nog 24 dagen tijd. Voor zover ik weet, behoort 1 januari 2012 niet meer tot het najaar van 2011. (*Applaus bij LDD*)

Er is me in oktober 2011 iets beloofd. Dat is het najaar van 2011. December 2011 is het najaar van 2011 niet meer. (*Rumoer*)

Uit de cijfers blijkt dat in Vlaanderen slechts 41,9 procent van de allochtonen werkt. Het Europees gemiddelde is 55,2 procent. In Vlaanderen werkt in 22,4 procent van de allochtone gezinnen niemand. Het Europees gemiddelde is 16,5 procent. Dat zijn cijfers waar we niet naast kunnen kijken. We moeten hieraan werken.

Tot slot heeft de minister een bizarre omschrijving van mannen en vrouwen gegeven. Volgens mij is er een merkbaar verschil. Ik laat hem die dichterlijke vrijheid. Ik hoop echter ook dat hij die logica niet ten aanzien van de arbeidsmarkt gebruikt. Daar is het immers duidelijk. Iemand werkt of werkt niet. (*Applaus bij LDD en het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Collega's, minister Muylers heeft net vermeld dat dé 50-jarige niet bestaat. Ik zou dan ook willen medelen dat hij gisteren zelf 50 jaar is geworden en daarmee tot die beroemde doelgroep behoort. (*Applaus*)

Ik wil ook nog medelen dat mevrouw De Wachter vorige week de eed heeft afgelegd als burgemeester van de gemeente Kapelle-op-den-Bos. (*Applaus*)

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, aangezien we om 18.30 uur de ambassadeurs ontvangen, stel ik voor de beraadslaging en de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds met een week uit te stellen.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Dan is aldus beslist.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Joris Van Hauthem en Filip Dewinter en de dames Gerda Van Steenberge en Marijke Dillen betreffende een proeve van grondwet voor de toekomstige onafhankelijke Vlaamse staat – 1396 (2011-2012) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Joris Van Hauthem bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van de heren Joris Van Hauthem en Filip Dewinter en de dames Gerda Van Steenberge en Marijke Dillen betreffende een proeve van grondwet voor de toekomstige onafhankelijke Vlaamse staat.

Mijnheer Van Hauthem, ik stel voor dat u nu even toelicht waarom het door u eerder vandaag aangehaalde voorstel van resolutie met spoed moet worden behandeld, tenzij u het ermee eens zou zijn ook dit punt een week uit te stellen.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, we zullen u voor één keer tegemoetkomen en de behandeling een week uitstellen.

De voorzitter: Dan is aldus beslist.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 14 december 2011 om 14 uur.

Geen bezwaar? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.05 uur.*

■